

maj 2023

Benedikte Kiær

” Der er grund til at standse op og få kigget ordentlig på, hvad søren det er, der sker i de her år.

SUF**MAGASINET****TEMA****TRIVSEL**

30

” Problemet er, at der som oftest bliver sat for sent ind, og så kan problemerne eskalere

Tore Ibsen, kompetenceudvikler

Redaktion: Michael Hansen (ansvarshavende), Peter Borberg, Thorsten Asbjørn, Gitte Landors og Margrethe Langer.
Kontakt redaktionen: mla@suf.dk · **Tekst:** Peter Borberg, mag.art. & journalist (DJ), Thorsten Asbjørn, journalist (DJ).
Foto: Emil Ryge Christoffersen m.fl. · **Layout:** KreativGrafisk.
Oplag: 2200 · *Forsidefoto:* Helsingør Kommune.

6

Trivsel rydder
sendefladen

Den sociale profil

50

”Jeg har den
grundholdning, at vi
aldrig må opgive et
menneske”

42

Den svære vej fra
sundhed til trivsel

10

Den glemte debat

12

Svært at udholde den
negative fortælling

14

På besøg i trivsels-
undersøgelses værksted

16

Det omvendte spejl

18

Kommuner kæmper
for trivslen

34

Gruppeorienteret fokus
på trivsel vinder frem

38

”Jeg må have svar på,
hvorfor jeg vågner om
natten”

22

Manglen på koordinerede
kommunale indsatser bidrager
til øget mistrivsel

28

Det handler om meget
mere end uddannelse

41

”Du kan ikke slæbe en 15-årig
på 185 centimeter i skole”

46

SUF måler på trivsel

58

Overvældende interesse
for nyt SUF Veteran

48

Sophus nyder
godt af
trivselssamtaler

24

Overset
mistrivsel blandt
fagprofessionelle
rammer den sociale
indsats

LEDER

Vi befinder os i en ekstraordinær trivsels-situation

Af Michael Hansen, direktør, Den Sociale Udviklingsfond

Beskeden er entydig, og den er samstemmende. Uanset om man taler med forskere, eksperter, socialrådgivere ude i kommunerne eller socialfaglige medarbejdere, så er alle enige om én ting: Mistrivslens blandt nutidens børn og unge er bekymrende. Ja, den er mere end det. Situationen er alarmerende. Gang på gang bliver vi præsenteret for undersøgelser, der dokumenterer voksende mistrivsel i en ungegeneration, som synes at have særligt svært ved at finde sig til rette i livet.

Situationen er ekstraordinær, og den er kompleks.

For det første står vi med en stadig større gruppe af unge, som på tværs af køn og sociale tilhørsforhold har svært ved at håndtere tilværelsens udfordringer. Mistrivslens melder sig tidligt i skolealderen, hvor stadig flere børn og unge med ondt i livet kæmper med alt fra depression og stress til angst og generel mistrivsel. For det andet står vi med en gruppe af unge, der befinder sig i 'klassisk udsathed', og som har behov for massiv støtte. Også her konstaterer vi en tiltagende mistrivsel. Sagerne blandt disse klassisk udsatte unge bliver stadig mere komplekse, og de kalder i stigende grad på individuelle løsninger.

Når det er vigtigt at fremhæve begge disse grupper af unge, som er ramt på trivslens, så skyldes det ikke mindst, at man ude i kommunerne nærer en velbegrundet bekymring for, at den store og voksende gruppe af unge, der af forskellige grunde bakser med tilværelsen, skal udvikle sig til klassisk udsathed. I den sammenhæng melder sig to altoverskyggende spørgsmål, som allerede bliver stillet af kommunale ledere og politikere på tværs af politiske partiskel:

Hvordan finder vi ressourcerne til at håndtere den nuværende trivselssituation?

Hvordan forhindrer vi, at situationen løber yderligere løbsk?

Set fra min stol er der behov for akut politisk handling, der kan skabe bedre og friere arbejdsbetingelser for kommunerne. Navnlig for sagsbehandlerne, som er blandt de første til at møde de udsatte unge. Vi er nødt til at spørge os selv om, hvordan dygtige, socialfaglige medarbejdere, som i disse år føler sig pressede som aldrig før af formalia, lovgivning og dokumentation, skal lykkes med at skabe trivsel for andre. Jeg taler ikke om lempelser, der slækker på kvalitet og sikring, men om en fuldstændig omskrivning af serviceloven, der muliggør, at sagsbehandlere og kommuner får bedre arbejdsbetingelser, når det drejer sig om at handle efter individuelle prioriteter. Især er det helt afgørende for opretholdelse af vores velfærdsmodel, at kommunerne lykkes med at flytte tyngden i indsatserne over på de forebyggende foranstaltninger.

Jeg er ikke tilhænger af dommedagsprofetier, men det er heller ikke nødvendigt i denne sammenhæng. Hvor en profeti tager sigte mod fremtiden, så er den skinbarlige virkelighed her og nu, at vi ikke bare står på den berømte og berygtede brændende platform, når det gælder opretholdelse af vores velfærdsmodel.

Vi står på en vulkan i udbrud ...

TEMA › TRIVSEL

Trivsel rydder sendefladen

Det myldrer i disse år med undersøgelser, der søger at afdække trivslen blandt udsatte børn og unge. SUF Magasinet har set nærmere på nogle af de tal og tendenser, som undersøgelserne peger på

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

” Blandt anbragte børn og unge på institution, svarer 31 % af de adspurgte, at de ‘ofte’ eller ‘meget ofte’ føler sig ensomme. 15 % af anbragte i pleje svarer det samme.

Kilde: Anbragte unges trivsel, VIVE, 2020

Omfattende undersøgelse dokumenterer stigende mistrivsel blandt de 15-19-årige

Flere unge mistrives. Så kort kan konklusionen på en af de nyere og mest omfattende undersøgelser af børn og unges trivsel i Danmark sammenfattes. Undersøgelsen Børn og Unge i Danmark, der blev udgivet af det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, VIVE, i 2021, dokumenterer således en stigning i mistrivsel blandt 15-19-årige på flere parametre:

- flere oplever lav livstilfredshed
- flere føler sig ensomme
- flere oplyser, at de har haft en psykisk lidelse.

Det er særligt pigerne, som tilkendegiver, at de føler sig ensomme. Omkring hver sjette pige i alderen 15-19 år føler sig ensomme, men generelt er andelen af ensomme unge steget siden 2009. Endvidere oplever børn og unge, der mangler fortrolige relationer til (sted)forældre eller venner, stor ensomhed sammenlignet med børn og unge med fortrolige relationer. Blandt de 15-årige er der desuden flere, som oplever psykosomatiske symptomer.

Børn og Unge i Danmark er en panelundersøgelse, som gentages hvert fjerde år.

“ Debat: Børn skal trives – også psykisk

” I løbet af de seneste fem år er antallet af børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger, steget med 7 pct. fra 40.000 i 2016 til 43.000 i 2020.

Kilde: Støtte til børn og unge 2020, Danmarks Statistik, 2021

Flertal for at sætte flere penge af til børn og unges trivsel efter nedlukningen

Psykisk mistrivsel blandt børn og unge i hovedstaden

En helt ny rapport, Psykisk mistrivsel og psykisk sygdom blandt børn og unge – En undersøgelse af 0-16-årige i Region Hovedstaden fra 2023, dokumenterer bekymrende psykisk mistrivsel blandt børn og unge. Rapporten viser blandt andet, at:

- 10,8 % af de unge har mindst ét tegn på psykisk mistrivsel i udskolingsalderen, heriblandt er der 5,8 % af de unge, der mistrives i hjemmet.
- 11,9 % er diagnosticeret med en psykisk sygdom, inden de bliver 16 år, heriblandt er 7,8 % diagnosticeret med en psykisk udviklingsforstyrrelse.

” Siden 2009 er andelen af 15-19-årige, der føler sig ensom ‘ofte’ eller ‘meget ofte’, steget med henholdsvis 6 og 8 procentpoint. Cirka hver sjette 15-19-årige pige føler sig ensom.

Kilde: Børn og Unge i Danmark, VIVE, 2022

Ekspertter: Det store fokus på børns trivsel skaber mistrivsel

Ensomheden vokser blandt anbragte børn og unge

Rapporten Anbragte unges trivsel blev udsendt af VIVE i 2020 og baserede sig på svarene i et webbaseret spørgeskema fra i alt 598 anbragte børn og unge. Undersøgelsen viser, at ensomheden blandt anbragte børn og unge i alderen 15–17 år er vokset. I 2018 svarede 12 % af de adspurgte, at de 'ofte' eller 'meget ofte' følte sig ensomme. I 2020 var tallet vokset til 23 %. Størst opleves ensomheden blandt de anbragte piger. Flere anbragte unge oplever desuden lavere livstilfredshed sammenlignet med tidligere, og færre har et positivt syn på fremtiden.

Det er ikke politikerne, der skal redde unges trivsel – det skal forældrene

Psykisk mistrivsel blandt anbragte unge er markant

Sammenlignet med det generelle ungdomsbillede er psykisk mistrivsel mere end dobbelt så udbredt blandt anbragte unge. Det viser notatet Anbragte unge med psykiske vanskeligheder, udsendt af VIVE i 2018. I notatet konkluderes det, at 16 % af alle anbragte unge ofte føler sig ensomme, hvorimod det blot er 6 % af unge generelt, som oplever det samme. Derudover tildeles anbragte unge langt tidligere diagnoser sammenlignet med unge generelt. Helt konkret har lidt under halvdelen af anbragte 19-årige fået en psykisk diagnose, hvorimod tallet for unge generelt er 7 %.

Konklusionerne i Anbragte unge med psykiske vanskeligheder er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik for årgang 1995.

” *Børn og unge, der bor i en familie med relativ fattigdom, som ikke bor i en kernefamilie, eller som har anden herkomst end dansk, oplever i højere grad ensomhed.*

Kilde: Børn og Unge i Danmark, VIVE, 2022

Digitale mediers betydning for børn og unges trivsel

“ Avisen mener: Mistrivsel blandt børn og unge er også dit og mit ansvar

“ *Der skal gøres en ekstra indsats, for, at de unge trives bedre og gennemfører en uddannelse, så de har større mulighed for at være selvforsørgende som voksne.*

Kilde: Anbragte unge med psykiske vanskeligheder, VIVE, 2018

Corona er det store forbehold

Det hører med til billedet, at mange af de senere års trivselsundersøgelser er blevet til i skyggen af corona-pandemien. Dette gør, at flere af tallene skal ses med det forbehold, at der under corona skete markante ændringer i forhold til oplevelsen af for eksempel trivsel, fritid og risikoadfærd.

Flere udsatte børn og unge

Antallet af udsatte børn og unge i alderen 0-22 år er steget fra 2016 til 2020. Det viser tal fra Danmarks Statistik, som konkluderer, at andelen af udsatte børn og unge i befolkningen i 2020 lå på 3,32 %. Til sammenligning var andelen 3,13 % i 2016. Dette vurderes på baggrund af, hvor mange børn og unge, der modtager en social støtteforanstaltning. Dette kan enten være en forebyggende foranstaltning eller en anbringelse. Tallene viser blandt andet at:

- antallet af anbragte børn og unge er faldet med 4,5 % fra 2016 til 2020.
- antallet af børn og unge, som modtager en forebyggende foranstaltning, er steget med 7 % fra 2016 til 2020.

Vidste du

at flere undersøgelser viser, at hvert syvende barn eller ung under 18 år bliver diagnosticeret med en psykisk sygdom, og at en tilsvarende stor gruppe viser tegn på mentale helbredsproblemer og psykisk mistrivsel.

“ *Blandt de 19-årige er det henholdsvis 32 % og 23 % af pigerne og drengene, der vurderer deres helbred som 'nogenlunde' eller 'dårligt'.*

Kilde: Børn og Unge i Danmark, VIVE, 2022

Den glemte debat

Spørgsmålet om børn og unges trivsel er farvet af skiftende tiders børne- og familierpolitik. – Vi kommer ikke uden om at genrejse en tidligere diskussion om, hvad det er for et samfund, vi tilbyder vores børn, siger Sine Penthin Grumløse, forfatter og børnelivsforsker

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Det er et ejendommeligt emne, som Sine Penthin Grumløse har kastet sig over. Gennem adskillige år har hun nærstuderet skiftende tiders familierpolitiske diskussioner om børns hverdagsliv. Hun har analyseret alt lige fra folketingsdebatter til kommissionsrapporter om det, der som oftest i dag går under betegnelsen 'trivsel'. Og Sine Penthin Grumløse er ikke i tvivl om, at det er indsatsen værd. Der er nemlig en del, som tyder på, at dele af tidligere tiders debatter er nødt til at blive fundet frem igen.

– Vi kommer ikke uden om at genoptage nogle af fortidens spørgsmål. Dét, der er sket de sidste 20-30 år inden for børne- og familierpolitikken, har spillet fallit. Vi kommer til at skulle tale om, hvad det er for sammenhænge, vi tilbyder vores børn og unge at vokse op under, og hvilke fællesskaber de har brug for for at kunne have det godt, siger Sine Penthin Grumløse, forfatter og børnelivsforsker, der blandt andet har lavet en ph.d. om "den gode barndom" med særligt fokus på dansk familierpolitik fra 1960-2010.

Bekymringsvækkende børn

Forskeren trækker os med tilbage til 1800-tallets første børnepolitik og denne tids forståelse af det, som vi i dag kalder trivsel.

– Man lavede blandt andet justeringer af ægteskabslovgivningen med det klare formål, at mennesker, som samfundet ikke ønskede skulle sætte børn i verden, blev forbudt det. Lovgivningen sagde, at hvis man havde modtaget fattighjælp inden for de seneste fem år, måtte man først sætte børn i verden, når fattighjælpen var betalt tilbage. Det drejede sig om at reducere antallet af såkaldt be-

kymringsvækkende børn, fortæller Sine Penthin Grumløse.

Selvom 1800-tallet er længe siden, så betoner forskeren, at der er flere af logikkerne fra dengang, som har overlevet helt frem til i dag. Interessen for børn og unges trivsel går på tværs af skiftende perioder, og i 1890'erne nedsatte den danske stat en kommission, der skulle undersøge, hvordan det stod til i børne- og ungdomslivet.

– Selvfølgelig gik man anderledes til spørgsmålet end i dag, men man var ikke desto mindre nysgerrige på at se, hvordan det stod til i ungdomslivet, og hvad det var, som rodede eller forstyrrede. Det var de 'uopdragne børn' og 'dovne børn', man havde øje for, fordi bekymringen gik på, at de kommende generationer, der en dag skulle overtage samfundet, havde en for ringe moral, siger Sine Penthin Grumløse.

På sporet af mistrivsel

Det førte i 1905 til indførelsen af børneloven – "Lov om behandling af forbryderiske og forsømte Børn og unge Personer" – der angik de børn og unge, der voksede op i åndelig fattigdom, eller som risikerede at blive sædeligt fordærvede.

– Det er i virkeligheden en form for mistrivsel, man her er på sporet af, fordi man er bange for, at børnene ikke vokser og op og bliver tilstrækkeligt sunde og produktive borgere. Det er interessen for børn og unge, som kan ligge samfundet til last, og det er med det afsæt, at børnepolitikken udvikler sig op igennem første halvdel af det 20. århundrede.

Den markante ændring sker ifølge Sine Penthin Grumløse i 1960'erne, da det politiske fokus flytter sig fra børn og unge, der ikke fungerer på grund af ringe sociale kår eller manglende opdragelse, til at omfatte 'alle' børn.

– På det her tidspunkt sker der massive forandringer i samfundet. Hjemmet og hverdagen i familien er under pres, blandt andet fordi flere mødre tager arbejde uden for hjemmet, mens børnene er små, af lyst og ikke blot af nød. Derfor begynder man fra politisk hold at interessere sig for børn og unge i almindelighed og ikke mindst for den betydning, som samfundsudviklingen har for deres trivsel. Hvad er et godt hverdagsliv for et barn? Hvordan kan samfundet indrettes med børnene for øje? Dét er spørgsmål, som fylder i 1960'ernes familiepoltiske debatter.

Vilkår i baggrunden

Og det er lige netop hér, at Sine Penthin Grumløse peger på en signifikant side af trivselsdebatten, som er blevet glemt. Godt nok er børne- og familiepolitikken også i dag interesseret i 'alle' børn og unge, men interessen for samfundet er gledet i baggrunden.

– I dag kigger vi knap så meget på, hvad det er for rammer, der er blevet skabt om et barns eller et ungt menneskes hverdagsliv, og vi spørger ikke til, hvad det er for forhold, vi som samfund har skabt mellem for eksempel familie, skole, institution, fritid osv. Vi glemmer kort sagt at tale om, hvad børn og unge skal trives i, siger Sine Penthin Grumløse. De samfundsmæssige forhold er sjældent det, der får opmærksomhed.

– Til gengæld taler vi rigtig meget om, hvordan det enkelte barn har det, og hvad det føler. Ja, vi spørger dem direkte om det, og herefter er det pædagogerne, lærerne eller forældrene, som forventes at gøre noget ved det.

Den nye dagsorden

Forklaringen på denne udvikling skal ifølge Sine Penthin Grumløse findes i den børne- og familiepolitiske udvikling op gennem 1980'erne og frem til i dag.

– Debatterne om, hvordan vi indretter samfundet på en måde, så børn og unge får det bedst muligt, klinger af i løbet af 1990'erne, og i stedet sætter en

ny logik sig igennem, som blandt andet handler om, at 'pengene skal følge barnet', og at forældrene træffer gode valg, hvis blot valget er frit. Dertil kommer siden en ekstrem læringsdagsorden, som går på, at alle børn skal blive så dygtige, som de kan. Alt dette betyder, at vi får en helt anden retorik og tilgang til trivsel, fordi det fundamentalt set drejer sig om at følge det enkelte menneske meget tæt, siger Sine Penthin Grumløse, som konstaterer, at det i dag er vanskeligt at rejse en diskussion om, hvad det er i samfundet, der skaber trivsel og mistrivsel, og hvilke forhold der skal findes fælles løsninger på.

– Tidligere spørgsmål er blevet skudt til hjørne, men når vi samtidig ser på, hvordan det står til med børn og unges trivsel i dag, så er det nok blot et spørgsmål om tid, før vi bliver tvunget til at tage fat i nogle af de gamle spørgsmål atter engang, slutter hun.

” I dag kigger vi knap så meget på, hvad det er for rammer, der er blevet skabt om et barns eller et ungt menneskes hverdagsliv, og vi spørger ikke til, hvad det er for forhold, vi som samfund har skabt mellem for eksempel familie, skole, institution, fritid osv.

Sine Penthin Grumløse, forfatter og børnelivsforsker

TEMA › TRIVSEL

”Jeg kan næsten ikke udholde, at en hel generation af unge skal vokse op med en negativ fortælling om sig selv ”

→ Noemi Katznelson

Uddannet cand. mag i pædagogik med en ph.d. i uddannelsesforskning. I dag professor og leder af Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. Har senest udgivet bogen ”Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering”.

Foto: Jacob Karlsen.

En af landets førende forskere i ungetrivsel, Noemi Katznelson, ser med bekymring på, hvordan fortællingen om mistrivsel blandt unge har magnetisk kraft og bliver altoverskyggende

Af Thorsten Asbjørn, journalist

En af landets mest fremtrædende ungeforskere er indimellem ved at rive håret af sig selv. Noemi Katznelson, professor og leder af Center for Ungdomsforskning ved Aalborg Universitet, er en af dem, der gang på gang fremlægger tal, som viser, at unge kæmper med en række mistrivselssproblematikker. Men ofte græmmer hun sig, når hun ser udlægningen af de unges virkelighed i medierne.

– Fortællingen bliver ofte, at det at være ung i dag er ensbetydende med at have det svært. Det er ikke bare uhensigtsmæssigt. Det er også forkert. Jeg kan næsten ikke udholde, at en hel generation af unge skal vokse op med en negativ fortælling om sig selv, siger Noemi Katznelson og fortsætter:

– Jeg ved ikke, om det er mere eller mindre svært at være ung i dag, end det var for 50 år siden. Som forskere kigger vi på, hvordan det er at være ung med de rammer, som der er i dag, og hvordan de spiller ind på ungelivet. Ungdomslivet har til alle tider haft sine muligheder og udfordringer.

Det barske spejl

Når Noemi Katznelson reagerer så kraftigt på den fremherskende fortælling om, at det at være ung i dag er lig med at have det svært, så er det, fordi den fortælling er selvforstærkende.

– Børn og unge danner sig ikke i et tomrum, men i samspil med fortællinger. Hos unge i dag er der også enorme ressourcer, men det fortaber sig, fordi mistrivlsen har en magnetisk kraft, siger Noemi Katznelson.

Den fremherskende mistrivsel-fortælling gør, at Noemi Katznelson hele tiden spørger sig selv, om hun kan anlægge nye forskningsperspektiver eller formidle sin forskning på nye måder, som ikke skaber den ensidige fremstilling af, at alle har det svært.

– Vi skal som forskere have mere fokus på ressourcerne blandt unge, så det også bliver en fortælling, siger Noemi Katznelson og fortsætter:

– Og så skal vi samtidigt også tage hånd om dem, der faktisk har det svært, fremhæver hun.

Med det afsæt efterlyser hun nuancer i fremstillingen af unges trivsel og mistrivsel.

– Når der bliver lavet en kæmpe gryderet af mistrivsel, så risikerer vi, at dem, som virkelig har det svært, bliver overset og ikke får den hjælp, som de har brug for, siger Noemi Katznelson og peger blandt andet på den målgruppe, som bliver favnet af Den Sociale Udviklingsfond og lignende aktører, nemlig unge, som har det rigtig vanskeligt og typisk kæmper med svære psykiske diagnoser. Hun fremhæver vigtigheden af, at der såvel i den brede offentlighed som blandt fagprofessionelle ikke laves uhensigtsmæssige sammenkog.

– Der er eksempelvis stor forskel på at være i mistrivsel og kæmpe med mere forbigående mistrivsel og så at have en psykisk lidelse. Hvis ikke vi skelner, så får vi ikke givet den nødvendige hjælp til dem, som virkelig har brug for det.

” Børn og unge danner sig ikke i et tomrum, men i samspil med fortællinger. Hos unge i dag er der også enorme ressourcer, men det fortaber sig, fordi mistrivlsen har en magnetisk kraft.

Noemi Katznelson, professor og leder af Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet

På **besøg** i trivselsundersøgelsernes værksted

Der går et krævende benarbejde forud for afdækningen af børn og unges trivsel. Men undersøgelserne indeholder risikoen for en selvforstærkende effekt – især blandt de unge, mener Jill Mehlbye, psykolog og seniorforsker, der står bag en lang række trivselsundersøgelser

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

‘Har du mindst én ven?’ ‘Er du glad?’ ‘Tror du på dig selv?’ ‘Føler du dig tryk?’

Spørgsmålene kan synes banale, men faktum er, at der går mange møder og lange drøftelser forud, inden de endelige spørgsmål får plads i en af de mange trivselsundersøgelser, der særligt i disse år bliver foretaget på børn- og ungeområdet.

Det kan Jill Mehlbye, psykolog og seniorforsker, VIVE, tale med om. I mange år har hun beskæftiget sig med børnepolitiske problemstillinger inden for social- og skoleområdet, og hun har blandt andet været med til at udforme en lang række trivselsundersøgelser sammen med andre forskere.

– Det er en krævende opgave at lave den slags undersøgelser, fordi der er nødt til at være en grundlæggende begrebsafklaring på plads – en teoretisk forståelse – som samtidig gør, at undersøgelsen får fat i de problemfelter, vi er interesserede i at blive klogere på. ‘Hvad er det, der gør, at et barn eller en ung trives?’ ‘Hvad er det, der gør, at nogen trives mere end andre?’ Spørgsmål som disse er vi nødt til at være på plads med, før vi kan gå videre til selve udarbejdelsen af undersøgelsen, siger Jill Mehlbye og tilføjer:

– Udfordringen er samtidig, at den måde, der bliver spurgt på, kan blive opfattet anderledes af modta-

geren. Derudover er der den udfordring, som for eksempel handler om, at hvis en ung svarer, at vedkommende har én ven i sit liv, så fanger undersøgelsen ikke kvaliteten af det pågældende venskab eller for den sags skyld, hvad vedkommende forstår ved ‘en god dag’. Her kommer de kvantitative undersøgelser til kort.

Talrige spørgeskemaer

Jill Mehlbye er da heller ikke blind for, at trivselsundersøgelser indeholder forskellige faldgruber.

– I disse år bliver der lavet rigtig mange trivselsundersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser blandt skolebørn og unge, og indimellem kan jeg ikke lade være med at spørge mig selv, om man som ung nødvendigvis behøver at trives hele tiden. Med det mener jeg, at der helt klart er nogle bestemte grupper af børn og unge, som er særlig udsatte, og hvor det gælder om at være opmærksom, så de kan få hjælp så tidligt som muligt. Men der er også en stor gruppe unge, som jo længere de kommer op i skoleklasserne, giver udtryk for, at de ikke trives. Hvad angår den sidste gruppe unge, kan jeg godt blive urolig for, at alene det, at de bliver spurgt så meget til deres trivsel, har en selvforstærkende effekt i negativ retning, siger Jill Mehlbye.

Fokus på de rette

Forskeren er ikke bange for at gå i rette med nogle

” *I disse år bliver der lavet rigtig mange trivselsundersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser blandt skolebørn og unge, og indimellem kan jeg ikke lade være med at spørge mig selv, om man som ung nødvendigvis behøver at trives hele tiden.*

Jill Mehlbye, psykolog og seniorforsker

af de antagelser i ikke mindst visse dele af pressen, der i de senere år er vundet frem, når det drejer sig om børn og unges trivsel.

– Der er blevet skabt en narrativ, som handler om, at det er svært at være ung, og at unge har mange problemer. Sagen er bare, at det altid har været svært at være ung, men i takt med at der er kommet så markant et fokus på børn og unges trivsel, så bekræftes indtrykket gang på gang af en hel generation, der i den grad mistrives. Hvis jeg skal være helt ærlig, så har jeg en fornemmelse af, at børn og unge i dag generelt har det bedre, end det forlyder, og derfor skal vi også være opmærksomme på, i hvor høj grad vi italesætter trivslen og i stedet få rettet opmærksomheden på de grupper af unge, der slet ikke trives, siger Jill Mehlbye, der ikke lægger skjul på, at hun godt kunne ønske sig, at der blev fokuseret endnu mere i trivslen, blandt børn og unge i særligt udsatte positioner, som har brug for særlig støtte.

– De brede trivselsundersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser kan være fine nok, men de kan ikke stå alene, og et af problemerne er, at vi ikke nødvendigvis får indfanget det fulde billede af trivlessituationen blandt de særlig udsatte børn og unge, som er dem, der har brug for allermost støtte, slutter Jill Mehlbye.

Guide til tidlig opsporing af børn i en udsat position

Jill Mehlbye er forfatter til bogen ‘Guide til tidlig opsporing af børn i en udsat position’, udgivet af Socialstyrelsen, – og er en af udviklerne af den såkaldte Opsporingsmodel, der har til formål at opspore børn i en udsat social position så tidligt som muligt.

Opsporingsmodellen, der har vundet indpas især i landets daginstitutioner, er udviklet for Socialstyrelsen med henblik på at opdage de tidlige signaler på, at børn ikke trives og har brug for særlig støtte for at undgå alvorligere problemer og vanskeligheder senere hen i deres liv. Modellen anvendes især af medarbejdere i sundhedsplejen, dagplejen og daginstitutionerne landet over. Opsporingsmodellen tager udgangspunkt i følgende tre grundlæggende værdier:

- 1 Observationer af barnets adfærd i den sociale kontekst i daginstitutionen med særligt øje for barnets ressourcer og særlige udviklingsbehov.
- 2 Forældrene indgår som aktive samarbejdspartnere sammen med de professionelle.
- 3 Styrkelse af det tværfaglige samarbejde og fagprofessionernes forståelse for hinandens praksis på tværs af fag og sektorer.

Det omvendte spejl

Mistrivsel er ofte den tværprofessionelle indgang til at beskæftige sig med børn og unges hverdagsliv. – Spørgsmålet om det gode børneliv er komplekst, og indsatser for at skabe bedre trivsel er fyldt med dilemmaer, påpeger Dorte Kousholt, psykolog og ph.d.

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

– Mange peger i disse år på en alvorlig mistrivsel, og vi spørger os selv, om den slår så hårdt igennem, fordi vi kigger mere på den, eller fordi børn og unge rent faktisk har det værre? Er det en mere skrøbelig generation, vi står med, eller er samfundet mere presset?

Dorte Kousholt, psykolog, ph.d. og lektor ved Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet, understreger, at hun ikke er trivselsforsker, men med mange års forskning i børn og unges hverdagsliv i bagagen kan hun konstatere, at trivsel er et begreb, som det i dag er svært at komme uden om. Hun holder sig imidlertid ikke tilbage med en problematisering:

– Trivselsbegrebet er på mange måder kontroversielt, fordi det kan forstås på mange måder, og samtidig er der en risiko for, at bestemte forståelser endda kommer til at skabe mistrivsel og overdrive den.

Fravær af mistrivsel

I sin forskning af den tværprofessionelle indsats omkring børn og unge ser hun ofte, at det er mistrivslen, der er indgangen, hvorimod spørgsmålet om trivsel bliver en slags omvendt spejl, som ikke fylder så meget.

– Bekymringen eller 'hvad er det, der er problemet?' er typisk indgangsspørgsmålet, som det tværprofessionelle samarbejde tager afsæt i, når man skal se på, hvad der skal til for, at et barn eller en ung kan udvikle sig og have det godt, siger

Dorte Kousholt og nævner i den sammenhæng, at måden, vi forstår trivsel og mistrivsel på, har rødder i en sundhedsvidenskabelig tradition, hvor det historisk har været sådan, at sundhed i høj grad er blevet set som fraværet af sygdom.

– På samme vis bliver trivsel til fravær af mistrivsel, men det bliver en tom definition. Derfor er der brug for fokus på, hvad der er det gode børneliv, ikke mindst på vilkårene for, at børn og unge kan trives, siger Dorte Kousholt og fortsætter:

– Hvad vil det overhovedet sige at trives, og hvad forstår vi ved mistrivsel? Disse forståelser er helt essentielle, fordi de får betydning for, hvordan vi tænker om problemerne i børn og unges liv, og derfor også for, hvordan vi tilrettelægger hjælp.

Ha' det godthed

I forlængelse heraf peger Dorte Kousholt på en anden problemstilling, som er på spil i de tværprofessionelle indsatser omkring børn og unge, nemlig at problemerne ofte bliver individualiserede og dermed gjort til et problem hos den enkelte.

– Firkantet sagt, så bliver dem, der oplever problemerne, gjort ansvarlige. At trives bliver et individuelt projekt. En sådan forståelse kan i værste fald producere mistrivsel, påpeger Dorte Kousholt og fremhæver, at når børn og unge for eksempel bliver spurgt til, hvor mange venner de har, og om de bekymrer sig om fremtiden, så kan det skabe et normativt parameter om, hvordan man 'bør' have det, som barnet eller den unge måler sig op imod.

– Risikoen er, at barnet eller den unge slutter, at 'hvis ikke jeg har mange venner, så trives jeg ikke', og 'hvis jeg bekymrer mig, så er det et tegn på mistrivsel.' Men sådan behøver det jo ikke nødvendigvis at være. Måske har barnet eller den unge få gode venskaber, og nogle gange er det okay at bekymre sig, fordi livet også indimellem er svært, og det drejer sig om at komme igennem nogle vanskelige ting. På den måde kan et 'ha' det godtheds'-ideal komme til at forstærke mistrivsel.

Mere nuanceret

Samtidig fastslår Dorte Kousholt vigtigheden af, at vi som samfund ikke underkender de reelle mistrivselsproblematikker, som i disse år udgør en stor social udfordring.

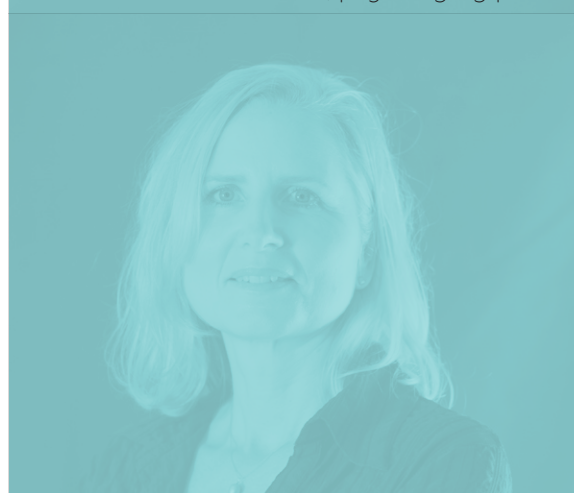
– Der er helt indiskutabelt rigtig mange børn og unge i dag, som oplever sig udfordret på forskellige måder. Det er også vigtigt at understrege, at nutidens opmærksomhed på mistrivsel er langt mere nuanceret, end den var for en generation siden. For eksempel har vi større opmærksomhed på, at børn skal trives både fagligt og socialt i skolen, og det betyder, at flere forhold kan dukke op i søgelyset som noget, der skaber mistrivsel. Der er positivt, at vi retter fokus på børn og unges trivsel. På den anden side bliver det tit problemerne, der er i fokus, og ikke barnet eller den unges ressourcer. Samtidig er der behov for, at vi ser grundigere på, hvad det er for livsbetingelser – sociale, kulturelle, strukturelle, organisatoriske osv. – i børn og unges hverdagsliv, der udgør grundlaget for trivsel, siger Dorte Kousholt og slutter:

– Vi må ikke slå problemet hen, men vi er nødt til at kigge kritisk på vores forståelse af trivsel. Og vi må arbejde videre med udviklingen af et trivselsbegreb, der medtænker de sociomaterielle livsvilkår frem for at se trivslen som et personligt udviklingsprojekt.

” *Trivselsbegrebet er på mange måder kontroversielt, fordi det kan forstås på mange måder, og samtidig er der en risiko for, at bestemte forståelser endda kommer til at skabe mistrivsel og overdrive den.*

Dorte Kousholt, psykolog og ph.d.

Kommuner kæmper for trivslen

Kompleksiteten i sagerne om udsatte unge er stigende. Det mærker landets kommuner, hvor strategierne for at dæmme op for mistrivslen står højt på dagsordenen

Af Thorsten Asbjørn & Peter Borberg

Det er ikke kun antallet af sager omhandlende udsatte unge, der i disse år fremkalder panderynker rundtomkring i kommunernes sociale forvaltninger. Det er i lige så høj grad den stigende kompleksitet i sagerne, som vækker bekymring.

En kompleksitet, der stiller krav om, at kommunerne er årvågne og forudseende og samtidig evner at lave klare strategier for, hvordan der så effektivt og tidligt som muligt sættes ind med tiltag, der kan dæmme op for mistrivslen blandt de sårbare unge.

En vanskelig opgave, medgiver en række kommuner, som SUF Magasinet har talt med.

– Problemet et massivt, og jeg er virkelig bekymret, lyder det som det første fra Karina Vestergård Madsen, socialborgmester (EL), Københavns Kommune.

Foruroligende gruppe

I landets største kommune ser man i disse år både en stigning i antallet af diagnoser blandt de unge, en øget kompleksitet i udredningerne af sagerne om unge i klassisk udsathed og derudover en ny gruppe unge, der generelt mistrives. Specielt udviklingen i sidstnævnte gruppe finder socialborgmesteren foruroligende.

– Dét, som kendetegner denne gruppe, er, at den rammer social bredt, og den risikerer i manges tilfælde at bevæge sig over i klassisk udsathed, siger

Karina Vestergård Madsen, der tilskriver udviklingen af mistrivsel blandt stadig flere unge den måde, som visse sider af samfundet er indrettet på.

– Ét er, at de unge i dag skal præstere som aldrig før. Noget andet er, at hvis ikke den enkelte unge passer ind i de rammer, vi for eksempel stiller til rådighed i skole- og uddannelsessystemet, så risikerer den unge at glide ud. Og her melder sig den udfordring, som handler om at få grebet den unge i tide. Gør vi ikke det, så kommer der ofte diagnoser som angst, depression og spiseforstyrrelser i spil, og den unge er i risiko for at bevæge sig i retning af klassisk udsathed, siger Karina Vestergård Madsen.

Glemte om 'one size fits all'

Ifølge socialborgmesteren er den sørgelige kendsgerning, at det i udgangspunktet slet ikke behøvede have været den livsbane, som den unge slog ind på.

– I kommunerne ved vi godt, hvad der skal til for at knække mistrivslen blandt børn og unge, nemlig en tidlig, fleksibel indsats. Problemet er bare, at der ikke er tilstrækkelig med ressourcer til at sætte ind på et tidligt tidspunkt, og derfor bliver indsatsen i mange tilfælde først sat i gang, når den unges udfordringer har vokset sig store, siger Karina Vestergård Madsen.

Også i Haderslev Kommune mærker man i disse år til en stigende gruppe af unge, som mistrives, samt en øget kompleksitet i sagerne om udsatte unge.

Foto: Københavns Kommune.

” *Problemet er
massivt, og jeg er
virkelig bekymret.*

Karina Vestergård Madsen, socialborgmester,
Københavns Kommune

– Det er en kæmpe udfordring, fordi der ikke findes én løsning, som hedder 'one size fits all', siger Lene Bitsch Bierbaum (V), formand for Social- og Handicapudvalget i Haderslev Kommune.

Viden fra baghjul

I den sønderjyske kommune påkaldte man sig landsdækkende opmærksomhed, da man for år tilbage lancerede en strategi for arbejdet med børn og unge i socialt udsatte positioner, som blev til i tæt dialog med borgere, der var eller havde været i kontakt med kommunens sociale forvaltning.

– Som kommune har vi brug for at blive helt skarpe på, hvad det er, som kendetegner den gruppe af udsatte unge, som vi ser lige nu. Det kræver, at vi inviterer dem og deres pårørende indenfor, så vi blandt andet kan finde ud af, hvilke faglige kompetencer der er behov for at styrke, siger Lene Bitsch Bierbaum, som samtidig påpeger, at kompleksiteten i ungesagerne i disse år udvikler sig så hurtigt, at det kan være svært at følge med.

– Selvom der sidder masser af dygtige mennesker i kommunerne, som vil borgerne det bedste, så må vi erkende, at vi lige nu står et sted, hvor det er uhyre vanskeligt at forudse, hvilke socialfaglige løsninger der bliver brug for i fremtiden. Vi kender ganske enkelt ikke de målgrupper, vi står med om fem år, og alligevel er vi nødt til at forberede os – vel vidende at det hele med sikkerhed ser anderledes ud, end vi forestiller os. Derfor er vores vigtigste opgave, at vi er agile og i tæt kontakt med de borgere, som vores indsatser vedrører, siger Lene Bitsch Bierbaum.

Må tænke anderledes

Den opfattelse står den sønderjyske socialformand ikke alene med. I Lolland Kommune, som er den

kommune i landet, hvor der er flest anbragte børn og unge – og med landets højeste socioøkonomiske indeks – mærker man i den grad til vigtigheden af at være så tæt som muligt på kommunens udsatte unge.

– Den triste kendsgerning er, at vi har massive udfordringer, når det gælder trivslen blandt kommunens mest sårbare unge. Hele 18 % af vores 0-17-årige har en børnesag, så det siger sig selv, at vi er udfordret. Det er simpelthen umuligt at skabe den trivsel, vi ønsker, med de ressourcer, vi har til rådighed. Derfor er vi nødt til at tænke anderledes, siger Lotte Christensen, sektorchef for Børn, Unge og Familie i Lolland Kommune.

Dét, som man blandt andet har fokus på i Lolland Kommune, er at skabe noget, der peger frem mod uddannelse.

– Selvom vi har mange anbringelser, så ved vi, at der skal sættes nogle helt andre ting i værk for at få de sårbare unge til at søge i retning af uddannelse. Derfor forsøger vi eksempelvis at understøtte med tilbud om lektiehjælp, og samtidig yder vi støtte for at få til det til at fungere i hjemmet, så vidt det er muligt, siger Lotte Christensen og oplyser, at man i Lolland Kommune har ansat to psykologer, som gør, at der hele tiden er nem adgang til kommunens støtte.

– For mig er det kommunens vigtigste værktøj, når vi taler unges mistrivsel. Vi skal være tæt på de unge, og de skal have let ved at række ud efter os.

Foto: Haderslev Kommune.

” *Selvom der sidder masser af dygtige mennesker i kommunerne, som vil borgerne det bedste, så må vi erkende, at vi lige nu står et sted, hvor det er uhyre vanskeligt at forudse, hvilke socialfaglige løsninger der bliver brug for i fremtiden.*

Lene Bitsch Bierbaum (V), formand for Social- og Handicapudvalget i Haderslev Kommune

” *Den triste kendsgerning er, at vi har massive udfordringer, når det gælder trivslen blandt kommunens mest sårbare unge. Hele 18 % af vores 0-17-årige har en børnesag, så det siger sig selv, at vi er udfordret.*

Lotte Christensen, sektorchef for Børn, Unge og Familie i Lolland Kommune

Foto: Lolland Kommune.

Manglen på koordinerede kommunale indsatser bidrager til øget mistrivsel

Skal unge i socialt udsatte positioner opnå øget fysisk og mental sundhed, er der behov for stærkere tværfaglige, fleksible og individuelt tilpassede løsninger, påpeger Nanna Gram Ahlmark, seniorforsker, Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet

Af Peter Borberg, mag.art. og journalist

En netop afsluttet sundhedsprofil for socialt udsatte mennesker, som seniorforsker Nanna Gram Ahlmark har været med til at udarbejde for Rådet for Socialt Udsatte, taler i tråd med de tidligere sundhedsprofiler sit eget tydelige sprog:

Der hersker stor ulighed, når det gælder fysisk og mental sundhed blandt borgerne ude i landets kommuner, og blandt mennesker i socialt udsatte positioner kan der konstateres markante trivselsudfordringer, når det eksempelvis gælder ensomhed, psykiske lidelser og problemer med at få hverdagen til at fungere.

– Andre af vores undersøgelser viser, at et af problemerne er, at den måde, som vi har indrettet vores social- og sundhedsydelser på, ikke altid passer til det enkelte menneskes udfordringer, som væver sig sammen og lapper ind over hinanden, siger Nanna Gram Ahlmark, seniorforsker, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Kunstig opdeling

Ifølge forskeren er det således ikke til det bedste

for den socialt udsatte borger, at nogle fagligheder og ydelser er grupperet i kommunalt regi, mens andre ligger i regi af det regionale.

– Det gør det svært at tilrettelægge den helhedsorienterede indsats, som rigtig mange har brug for, fordi udfordringerne, som den enkelte kæmper med, hænger sammen. Problematikken er generel, men den bliver i særlig grad understreget, når det handler om mennesker, der lever i socialt udsatte positioner, hvor det både kan være sociale problemer, psykiske udfordringer, problematisk brug af rusmidler og manglende arbejdsmarkedstilknæytning, som spiller ind, siger Nanna Gram Ahlmark og tilføjer:

– De forskellige sektorer, afdelinger og fagpersoner, der yder støtte, kan dermed komme til at skabe en kunstig opdeling af borgerens udfordringer, og det vil løsningsmodellerne tilsvarende lide under.

Tværfaglige teams

Derfor betoner Nanna Gram Ahlmark også vigtigheden af, at man ude i kommunerne får styrket

” *Dét, som der ofte er brug for, er etablering af tværfaglige teams, som arbejder med borgernes udfordringer på tværs af fagområder.*

Nanna Gram Ahlmark, seniorforsker,
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Privatfoto.

tværfagligheden i de forskellige indsatser samt koordineringen af indsatser på tværs af kommune og region.

– Dét, som der ofte er brug for, er etablering af tværfaglige teams, som arbejder med borgernes udfordringer på tværs af fagområder. Heldigvis ser vi også eksempler på godt samarbejde samt på integrerede indsatser på tværs af region og kommune, hvor tværfaglige teams – bestående af repræsentanter fra for eksempel jobcentret, rusmiddelbehandling og psykiatrien – er sammen om at lægge en plan for borgeren.

Vægge skal brydes ned

Nanna Gram Ahlmark fremhæver i den sammenhæng, at nogle greb kan være ganske lavpraktiske. I en ny undersøgelse med fokus på samarbejdet mellem jobcentre, læger og traumeklinikker fandt hun og hendes kolleger ud af, at dét at få etableret let

tilgængelige kommunikationskanaler, systematisk af orientere hinanden om udviklingen i en borgers sag eller løbende holde samarbejds møder – hvor roller og rammer for samarbejdet fastlægges – kan medvirke til bedre koordinering om borgerens udfordringer.

– Selvom vi konstaterer nogle strukturelle udfordringer, så er der rent faktisk muligt at få brudt nogle vægge ned til fordel for den udsatte borger, siger Nanna Ahlmark, der i samme åndedrag efterlyser en større ‘systemisk tålmodighed’.

– Der er ofte behov for fleksibilitet og mulighed for individuelt at tilpasse sociale indsatser til den enkelte borgers livssituation. For eksempel fandt vi i en undersøgelse med fokus på udsatte unge ud af, at det at kunne ‘droppe ud’ og vende tilbage, når man er klar igen, var afgørende. Et lineært på forhånd tilrettelagt forløb vil sjældent fungere.

TEMA › TRIVSEL

Overset mistrivsel blandt fagprofessionelle rammer den sociale indsats

Hvor det i disse år myldrer med undersøgelser om sårbare børn og unges trivsel, så kniber det med offentlighedens interesse for de faggrupper, som arbejder med de udsatte grupper

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Aldrig før har opmærksomheden på mistrivsel blandt børn og unge været så stor, som tilfældet er i disse år. Det samme kan ikke siges at være tilfældet, når det gælder offentlighedens interesse for nogle af de faggrupper, der skal vejlede og støtte de udsatte grupper. I sidste ende kan det risikere at gå ud over indsatsen.

– Opmærksomheden på, hvordan trivsel blandt faggrupper spiller ind på selve den socialfaglige indsats, har alt for længe været underbelyst, påpeger Tine Maj Holm, politisk konsulent i fagforbundet Socialpædagogerne.

Som eksempel nævner hun, at såfremt vi som samfund har en ambition om at nedbringe forekomsten af udadreagerende adfærd blandt udsatte børn, unge og voksne, så bør vi målrettet gå ind og så på, hvordan vi har tilrettelagt arbejdet blandt dem, som til daglig står ansigt til ansigt med disse sårbare grupper:

– Er arbejdspresset for stort? Er der den nødvendige faglighed til stede? Er der uddannet personale? Er der et beredskab, som kan moderere konsekvenser ved høje følelsesmæssige krav i arbejdet? er nogle af de spørgsmål, som Tine Maj Holm rejser.

” Socialpædagogen, som hele tiden er i alarmberedskab i sit arbejde, bliver spejlet af den borgergruppe, vedkommende arbejder med. En udsat ung kan tydeligt mærke, hvis socialpædagogen er urolig og flakkende i blikket.

Tine Maj Holm, politisk konsulent i fagforbundet Socialpædagogerne

Spejler mistrivsel

Hvad angår følelsesmæssige belastninger, så fremhæver Tine Maj Holm, at nyere forskning dokumenterer, at risikoen for såvel fysisk som psykisk vold og arbejdspress stiger, når man arbejder inden for et område med høje følelsesmæssige krav. Det stiller krav om fortløbende sparring og supervision, fremfører hun, men desværre er det ofte her, at der bliver skåret, når der skal spares penge. Og konsekvenserne ved et voksende arbejdspress, som der ikke bliver taget hånd om i tide, kan ende med at påvirke den socialfaglige indsats.

– Socialpædagogen, som hele tiden er i alarmberedskab i sit arbejde, bliver spejlet af den borgergruppe, vedkommende arbejder med. En udsat ung kan tydeligt mærke, hvis socialpædagogen er urolig og flakkende i blikket. I værste fald kan det betyde, at den unge ikke føler sig set eller hørt, og så står vi i en situation, hvor socialpædagogens mistrivsel forstærker den unges mistrivsel, siger Tine Maj Holm.

Følelsesmæssig belastning

Også i Dansk Socialrådgiverforening noterer man sig koblingen mellem børn og unges voksende mistrivsel på den ene side og på den anden side arbejdsforholdene for socialrådgivere, som i disse år træder frem i statistikkerne som den erhvervsgruppe med det næsthøjeste stressniveau – kun overgået af passagerservicemedarbejdere.

– Dét, som vi desværre ser, er socialrådgivere, der er underlagt meget stramme lovgivninger og en detaljeret processtyring ude i kommunerne. Dertil kommer en stram økonomi, som mange steder fører til, at man er underbemandet og søger at spare på bevillinger og ydelser. Og endelig har man som menig socialrådgiver sjældent egen kompetence til at træffe afgørelser i de enkelte sager. Det siger sig selv, at samtlige disse faktorer påvirker den enkelte socialrådgivers møde med en borger, som har behov for støtte, siger Elisabeth Huus Pedersen, arbejdsmiljøkonsulent, Dansk Socialrådgiverforening, og understreger i samme ombæring, at arbejdet som socialrådgiver i lighed med socialpædagogerne indeholder en høj grad af følelsesmæssig belastning.

– Det er en krævende opgave, fordi du både skal være i stand til at have empati i mødet med den

” *Man skal huske på, at folk, der vælger at blive socialrådgivere, grundlæggende vil det bedste for borgeren. Det er her hos borgeren, at socialrådgiverens fokus ligger, og så bliver de pressede arbejdsbetingelser skubbet til side – lige indtil den dag, hvor bægeret flyder over*

Elisabeth Huus Pedersen, arbejdsmiljøkonsulent,
Dansk Socialrådgiverforening

enkelte borger, samtidig med at du et myndighedsansvar i forhold til lovgivningen. Det betyder, at man skal kunne være i to ofte modsatte roller samtidig. Ikke mindst skal du kunne lægge arbejdet fra dig, når du går hjem, hvilket for mange socialrådgivere kan være rigtig svært. Derfor har du brug for pauser, tid til at tænke dig om og tale med dine kolleger, men det er langt fra en selvfølge, at disse rammer kan tilbydes socialrådgiveren, siger Elisabeth Huus Pedersen.

Ond cirkel

I de tilfælde, hvor borgeren føler sig svigtet af systemet, rettes frustrationen ofte mod socialrådgiveren, hvilket kan føre til trusler, udhængning på sociale medier eller andre former for chikane.

– Risikoen for, at der kan finde en form for overfald sted, ligger hele tiden lige under overfladen, og det er i den grad en belastning for socialrådgiveren at skulle navigere imellem at være empatisk og forstående og samtidig passe på sig selv, siger Elisabeth Huus Pedersen.

Af samme grund har man i Dansk Socialrådgiverforening stort fokus på forebyggelse med henblik på at få taget fat i arbejdsmiljøproblemer, mens de endnu er små. En stor udfordring, pointerer Elisabeth Huus Pedersen.

– Ofte kommer vi ud til kommunale arbejdspladser, hvor problemerne har tårnet sig op, og hvor der er højt sygefravær og personaleflugt. Det er en ond

spiral, fordi det skaber en arbejdsplads, hvor der hele tiden mangler et antal medarbejdere. For det udsatte barn kan det betyde, at det er en ny socialrådgiver, som pludselig er inde over sagen, og det kan være ødelæggende for barnets og familiens tilid til systemet.

Vil det bedste

Når alt dette er sagt, så køber Elisabeth Huus Pedersen ikke den præmis, at et højt stressniveau blandt socialrådgiverne er ensbetydende med, at der generelt leveres dårlige indsatser ude i de kommunale myndigheder.

– Man skal huske på, at folk, der vælger at blive socialrådgivere, grundlæggende vil det bedste for borgeren. Det er her hos borgeren, at socialrådgiverens fokus ligger, og så bliver de pressede arbejdsbetingelser skubbet til side – lige indtil den dag, hvor bægeret flyder over, siger Elisabeth Huus Pedersen.

Arbejdsmiljøkonsulenten er ikke i tvivl om, at noget af det, som skal til for at skabe bedre forhold for socialrådgiverne, er færre proceskrav, et lavere antal sager på skrivebordet, at nyansatte får en ordentlig oplæring, mulighed for supervision samt fortløbende kompetenceudvikling.

Dobbeltperspektiv

Og netop fagligheden og mulighed for efter- og videreuddannelse er da også i fokus inden for det sociale område i disse år. Hos Socialpædagogerne arbejder man ud fra devisen ”Arbejdsmiljø og faglighed går hånd i hånd”.

– Arbejdsmiljø og faglighed er hinandens forudsætninger, siger Tine Maj Holm og slutter:

– Et godt arbejdsmiljø er ét, hvor du har god mulighed for at bruge din faglighed. Og omvendt er det den stærke faglighed, som er med til at skabe trivslen på arbejdspladsen. Til syvende og sidst er det dette dobbeltperspektiv, som den sociale indsats hviler på.

Hos Dansk Socialrådgiverforening er man helt enig.

– Faglighed og arbejdsmiljø er tæt forbundne og bør udvikles i sammenhæng, siger Elisabeth Huus Pedersen.

Elisabeth Huus Pedersen,
arbejdsmiljøkonsulent,
Dansk Socialrådgiverforening

Foto: Socialrådgiverne.

Tid til **socialt arbejde**

”Jeg kan ikke overholde tidsfrister, har ikke tid til at følge lovgivningen og dokumentere det, jeg egentlig bør. Jeg må ligesom vælge: Vil jeg dokumentere og skrive notater, eller vil jeg hjælpe mine borgere videre. Jeg er bekymret, har svært ved at falde til ro efter arbejdet. Jeg sover uroligt om natten og spekulerer meget.”

*Citat fra rapporten "Socialrådgivernes fortællinger fra hverdagen",
udgivet af Dansk Socialrådgiverforening (2020)*

Tine Maj Holm,
politisk konsulent i fagforbundet
Socialpædagogerne

Foto: Socialpædagogerne.

TEMA > TRIVSEL

Det handler om **meget mere** end uddannelse

Socialpædagogernes parole om, at ”Arbejdsmiljø og faglighed går hånd i hånd”, vækker genklang i SUF, hvor der løbende investeres i medarbejdernes kompetenceudvikling

Af Thorsten Asbjørn & Peter Borberg

Det siger socialkonsulenterne

”Efteruddannelse bidrager til min trivsel ved, at jeg bliver dygtigere til at varetage kompleksiteten i kerneopgaven.”

”Det at komme ud og få inspiration, ny viden og faglig sparring gør os alle sammen bedre og giver en bredere referenceramme, man kan trække på i mødet med menneskesker, der har det svært og synes, at de har prøvet alt – uden held.”

”Jeg er utrolig taknemmelig for at være på en arbejdsplads, som prioriterer efteruddannelse til de ansatte, da jeg også nyder godt af mine kollegers nye viden fra deres efteruddannelser.”

Fotos: Emil Ryge Christoffersen.

Signe Vogel, afdelingsleder,
BOAS Valby

Vinnie Loft Holdt, projektleder,
SUF

Når man hos fagforbundet Socialpædagogerne i disse år har sat overskriften "Arbejds miljø og faglighed går hånd i hånd" højt på dagsordenen, så vækker det genklang i SUF. Her er et intensivt fokus på efteruddannelse af de godt 450 medarbejdere i organisationens 30 afdelinger.

– Noget af det første, som en ny medarbejder i SUF bliver mødt af, er tilbuddet om efteruddannelse. Det er et område, som vi prioriterer rigtig højt, fordi vi kan se, at medarbejderens mulighed for at tilegne sig nye kompetencer er noget af det, som skaber resultater og motivation, siger Vinnie Loft Holdt, projektleder, SUF.

Fælles fagligt fundament

I SUF har man blandt andet udviklet en intern psykiatriuddannelse af ni dages varighed, som foreløbig 14 hold har gennemført, og som tilbydes samtlige medarbejdere.

– Såvel længden på uddannelsen som indholdet svarer til et diplommodul, så er det en organisatorisk investering, som vi tillægger stor betydning, siger Vinnie Loft Holdt og fortsætter:

– Når det er investeringen værd, så er det, fordi vi kan se, at psykiatriuddannelsen giver medarbejderne et fælles fagligt fundament, som de kan tage afsæt i og bruge som en referenceramme ude i afdelingerne.

Fylder til MUS

Muligheden for efteruddannelse i SUF er samtidig

så meget mere end den interne psykiatriuddannelse. Der er medarbejdere, som er i gang med en uddannelse til misbrugsbehandler, en supervisoruddannelse, en familievejlederuddannelse eller noget helt fjerde.

I BOAS Valby, der er et botilbud til unge mellem 18 og 35 år med Autisme Spektrum Forstyrrelser, er afdelingsleder Signe Vogel ikke i tvivl om den betydning, som muligheden for efteruddannelse har for hendes kolleger.

– Når jeg kører MUS-samtaler, så går det igen, at samtlige medarbejdere bærer på et ønske om at blive dygtigere inden for deres felt. Samtidig siger flere, at tilegnelsen af nye kompetencer er noget af det, som hjælper i forhold til stress og sårbarhed i arbejdet, siger Signe Vogel.

Bidraget til fastholdelse

Af afdelingens 12 medarbejdere er de seks aktuelt i gang med en uddannelse: To er på diplomuddannelsen i ledelse, to er i gang med uddannelsen til familierådgiver, og to er i gang med den såkaldte VITA-uddannelse, som er særligt målrettet autismespektret.

– Hvis ikke vi satsede så stærkt på efteruddannelse, så tror jeg, at vi i længden ville have svært ved at fastholde vores medarbejdere. Så meget betyder efteruddannelse for medarbejdernes trivsel, at flere giver udtryk for, at de sidestiller det med en lønforhøjelse, siger Signe Vogel.

”Vi giver diagnoser, men ikke de **rette** **rammer**”

Næsten halvdelen af børn og unge med autisme kæmper med skolevægring. Der er brug for at kigge på, hvordan skole og uddannelse kan tilpasse sig den enkelte, fremhæver autismeekspert Dorthé Hölck og kompetenceudvikler Tore Ibsen, Special Minds

Af Thorsten Asbjørn, journalist

På landets skoler og ungdomsuddannelser er skolevægring et stigende problem. En spørgeskemaundersøgelse foretaget af AutismeForeningen blandt dens medlemmer i 2021 viser, at 45 % havde børn med skolevægring.

Men der er tale om et problem, som skal angribes fra et helt andet sted, end vi gør i dag, påpeger Dorthé Hölck, autismeekspert og konsulent, der går i rette med selve begrebet ”skolevægring”.

– I stedet for at tale om skolevægring skal vi tale om ufrivilligt skolefravær. Det er ikke børn og unge, som vægrer sig ved at gå i skole, men som ufrivilligt kapitulerer, fordi de ikke kan honorere de krav, som skolerne stiller til dem, siger Dorthé Hölck, som derfor også ser et behov for at vende blikket væk fra børnene og de unge.

– Det er ikke dem, som skal tilpasse sig skolen. Vi skal spørge os selv, hvordan skolen tilpasser sig barnet. Vi giver diagnoser, men ikke de rette rammer, siger autismeeksperten.

Faglighed er nøglen

En skole og uddannelsesramme, som passer til

børn og unge med autisme, handler i høj grad om styrket faglighed, fremhæver Dorthé Hölck.

– Fagligheden halter efter på skolerne. Der er for få, som har en tilstrækkelig forståelse for, hvordan verden ser ud for et menneske med Autisme Spektrum Forstyrrelse. Det er unge, som kan være så forstyrrede i forhold til nedsat forestillingsevne, social modenhed, initiering og sansning, at de ikke fungerer, medmindre der er voksne, som har kompetencerne til at møde og forstå de unge individuelt, siger hun.

Opsamling efter knæk

Hos Special Minds, en afdeling under Den Sociale Udviklingsfond, som hjælper unge og voksne med autisme hen mod uddannelse eller job, tager man imod mange af de unge, som er knækket i skolesystemet. Tore Ibsen, kompetenceudvikler hos Special Minds, er i en brobygafdeling, hvor de tålmodigt arbejder med at få genskabt motivation og tiltro til skole.

– Når de unge starter her, så har de typisk frygt for hele konceptet ”skole”, ”lærer”, ”klasse”, ”frikvarter” osv. For os handler det om at få det vendt, og det

” Hvis vi sætter ind tidligt, og det enkelte barn får den støtte, som er nødvendig for at lære at begå sig socialt og forstå meningen med læring og rammerne i skolen, så får de en chance for at kunne klare sig op gennem skole- og uddannelsessystemet.

Tore Ibsen, kompetenceudvikler

Foto: Christian Brandt.

” I stedet for at tale om skolevægring skal vi tale om ufrivilligt skolefravær. Det er ikke børn og unge, som vægrer sig ved at gå i skole, men som ufrivilligt kapitulerer, fordi de ikke kan honorere de krav, som skolerne stiller til dem.

Dorthe Hölck, autismeekspert

kræver en høj grad af tålmodighed og nysgerrighed, siger Tore Ibsen, der typisk møder den unge med indgangsordene: "At deltage i undervisning eller sociale aktiviteter kan faktisk være en god oplevelse. Det skal du prøve her."

Når han møder et nyt ungt menneske, er han meget lidt optaget af, hvad der er gået galt for den enkelte. Nysgerrigt søger han at skabe åbninger og finde ud af, hvad der motiverer og skaber mening, samt finde ud af, hvilke strategier som er vigtige, når der opstår vanskelige situationer. Ligesom Dorthe Hölck mener han, at styrket faglighed og flere ressourcer tidligt i skolelivet er afgørende for at vende skolevægrings-statistikken.

– Hvis vi sætter ind tidligt, og det enkelte barn får den støtte, som er nødvendig for at lære at begå sig socialt og forstå meningen med læring og rammerne i skolen, så får de en chance for at kunne klare sig op gennem skole- og uddannelsessystemet, siger Tore Ibsen.

Hos Special Minds er det altafgørende at hjælpe unge og voksne med autisme til i videst muligt omfang at fungere i den normalverden, som er indrettet af såkaldt neurotypiske. Det er Tore Ibsens erfaring, at den rette støtte på rette tid er nøglen til, at den enkelte ikke ender i fravær, hvad enten det er i forhold til skole, job eller det sociale liv.

– Problemet er, at der som oftest bliver sat for sent ind, og så kan problemerne eskalere. Derfor er det så vigtigt, at børn og unge på skolerne bliver tilbudt de nødvendige ressourcer, så de langsomt kan blive ført ind i undervisning og det sociale igen, hvis psyken i en periode lider overlast, siger Tore Ibsen.

Alt for dyrt ikke at gøre noget

Dorthe Hölck er helt på det rene med, at de manglende indsatser, som forårsager det massive ufrivillige skolefravær, bundet i trængte økonomier i landets kommuner. Men regnestykket bliver blot mere håbløst, hvis ikke der investeres, påpeger hun.

– Konsekvensen er, at vi ser børn og unge knække med en række belastningsreaktioner som stress, angst, depression osv. Det er enormt ressourcekrævende at få dem på fode igen. Derudover skaber skolefravær belastninger langt ind i familierne, hvor vi ofte ser forældre med tabt arbejdsfortjeneste og orlov fra job, fordi deres arbejdsliv ikke hænger sammen med et belastet barn, der ikke kan noget, siger Dorthe Hölck og fortsætter:

– Derfor er det samlet set en god investering at sikre, at børnene bliver mødt af en skole, hvor der både er afsat ressourcer og investeret i faglighed til at give dem de rette rammer.

”Du kan ikke slæbe en 15-årig på 185 centimeter i skole”

Hanne, der er pædagogisk leder, har en søn, der endte i skolevægning. Hun ser et behov for et system, som er langt tættere på børn og unge, før det går galt

Af Thorsten Asbjørn, journalist

– Det er hæsligt og en kæmpe familiebelastning. Hanne, pædagogisk leder i et dagtilbud, kigger tilbage på det år, hvor sønnen Jonas bukkede under og stort set ikke evnede at møde i skole i hele 9. klasse.

– Der melder sig så mange bekymringer, og afmagten er massiv. Hvad nu, hvis han ikke får gjort 9. klasse færdig? Ender han så med at rådne op på et klubværelse med computerspil og Mokai? var nogle af de svære spørgsmål, som Hanne og hendes mand tumlede med, da deres søn ikke var til at drive i skole.

– Og så har Jonas en lillebror, som vi samtidig skulle sørge for ikke blev for ramt af at være i et hus med en bror, der smækkede med døre og rasede, fordi hans verden var brudt sammen, siger Hanne.

Diagnose og belastning

I løbet af 9. klasse fik Jonas en psykiatrisk udredning, som familien fik foretaget hurtigt i kraft af privat sundhedsforsikring. Den viste autismediagnose, angst og en kraftig belastningsreaktion.

– Han boede praktisk talt i sin hættetrøje i et år. Han var så vred og frustreret og havde mistet lysten til alting, siger Hanne, der hverken kunne motivere eller tvinge sønnen i skole.

– Du kan ikke slæbe en 15-årig på 185 centimeter i skole, siger hun.

Hjælpen for langt væk

Selvom Jonas har haft gode folkeskoleforløb, og lærerne har gjort en stor indsats for hans trivsel, så

kan Hanne se, at hendes søn gennem hele sin skoletid har kæmpet med det sociale, og til sidst blev belastningen for stor. Når hun kigger på problemfeltet med skolevægning på et overordnet plan, så er hun ikke i tvivl om, at der er brug for forandring.

– Det professionelle system kan føles alt for langt væk. Der er brug for psykologiske kompetencer, som er tæt på både barnet, forældrene, og skolen. En, der kan hjælpe med nuancer og med at skabe den rigtige retning, siger Hanne.

Datamatikeren er vakt

For Jonas og hans familie er der faldet ro på. Efter 9. klasse blev han bevilget et halvandet års forløb hos Special Minds i Aarhus, en SUF-afdeling med uddannelses- og jobrettede forløb for unge og voksne. Tålmodigt, og i rammer, som passede til Jonas, fik han genvakt lysten til at gå i skole og blev hurtigt mødestabil. Nu er han i fuld gang med HF, og allerede nu har han sigtekornet rettet mod videre uddannelse.

– Han er fuldstændig sikker på, at han vil være datamatiker og arbejde med programmering. Lige nu tænker han, at han vil gøre det som selvstændig, da han er nået til den erkendelse, at han ikke har noget stort socialt behov. Hans afklarethed om, hvordan han er i verden, og hvad han har brug for, ser jeg som den væsentligste grund til, at han nu fungerer så godt.

Hanne og Jonas er efter hans ønske anonymiseret i artiklen. Deres fulde navne og identitet er redaktionen bekendt.

Gruppeorienteret fokus på trivsel vinder frem

” *Ligesom alle andre arbejdspladser har vi et ansvar for at være undersøgende og udviklende i forhold til trivselsarbejdet med vores kollegaer.*

Sidsel Freja Birk, afdelingsleder,
Special Minds, Silkeborg

Foto: Emil Ryge Christoffersen.

TEMA › TRIVSEL

Tre ledere fra Special Minds udfolder gruppetænkning om trivsel i master-opgave

Af Thorsten Asbjørn, journalist

Der er brug for at arbejde med trivsel på gruppeplan på landets arbejdspladser.

Sådan trækker tre afdelingsledere fra Special Minds, der er en del af Den Sociale Udviklingsfond, linjen op. Lige nu er de i gang med en master i Ledelse og Organisations Psykologi, og det er i en netop afsluttet opgave, at de når frem til deres konklusion.

– Det er vigtigt at sige, at vi ikke skal se bort fra individet i trivselsarbejdet, men vi kan se, at vi kan fremme den enkeltes trivsel ved i højere grad at arbejde med trivsel på gruppeniveau, siger Ditte Stern Bach, afdelingsleder, Special Minds, Aalborg.

Sammen med sine to lederkolleger Sidsel Freja Birk og Kamille Ebbe fra Special Minds i henholdsvis Silkeborg og Aarhus har hun i opgaven "Læring i praksis – Fra individuelt til relationelt fokus i arbejdet med trivselsplaner" undersøgt trivsel fra en ny gruppebaseret vinkel.

– Ligesom alle andre arbejdspladser har vi et ansvar for at være undersøgende og udviklende i forhold til trivselsarbejdet med vores kollegaer. På samfundsplan er der en øget opmærksomhed på trivsel, fordi folk bliver ødelagte og går ned med stress. Den virkelighed skal alle arbejdspladser holde sig til, siger Sidsel Freja Birk.

Styrker den enkelte

De tre Special Minds-ledere konstaterer, at der det seneste årti har været et øget individfokus generelt i samfundet, hvor det enkelte menneske bærer an-

svaret for at skabe de rette vilkår i såvel arbejds- som privatlivet. Som led i deres undersøgelse har de derfor spurgt grupper af medarbejdere på de tre arbejdspladser, hvad der er med til at skabe trivsel.

– Undersøgelsen viser, at alle ansatte vægter det kollegiale enormt højt, og det har været afsæt for at kigge på, hvordan vi kan arbejde relationelt – og ikke kun individuelt – med trivselsplaner, siger Kamille Ebbe.

Special Minds er en del af en samlet SUF-organisation, hvor selvledelse blandt medarbejdere er en kerneværdi. Der er en forventning om, at hver enkelt medarbejder evner at agere individuelt og træffe valg og beslutninger, når den enkelte opgave kræver det. Og netop derfor bliver gruppedelen også vigtig at prioritere, fremhæver Ditte Stern Bach:

– Selvledelse kræver, at man har kolleger i ryggen, og du ved, at der er nogen, som er klar til at bakke dig op. I det lys giver gruppefokus så god mening. Man skal føle, at man har en gruppe og en ledelse bag sig, siger hun.

De små daglige tiltag

Hos Special Minds er der løbende dialog mellem kollegerne i forhold til trivsel, og dialogen understøtter i sig selv den gruppeorienterede tilgang. Derudover sætter man ind med en række initiativer, som fordrer fællesskab og sammenhold om kerneopgaven. Det betyder blandt andet at holde fast i det daglige morgenmøde i de enkelte teams, selvom der er travlt.

” *Selvledelse kræver, at man har kolleger i ryggen, og du ved, at der er nogen, som er klar til at bakke dig op. I det lys giver gruppefokus så god mening. Man skal føle, at man har en gruppe og en ledelse bag sig.*

Kamille Ebbe, afdelingsleder,
Special Minds, Aarhus

Foto: Emil Ryge Christoffersen.

” *Det er vigtigt at sige, at vi ikke skal se bort fra individet i trivselsarbejdet, men vi kan se, at vi kan fremme den enkeltes trivsel ved i højere grad at arbejde med trivsel på gruppeniveau.*

Ditte Stern Bach, afdelingsleder,
Special Minds, Aalborg

– Vi fandt ud af, at der var en tendens til at droppe morgenmødet, når det gik stærkt. Når medarbejderne har travlt, rykker de ud og gør ting hver for sig. Men netop her er der brug for morgenmødet, fordi man rykker sammen og er fælles om at skabe en hverdag, der fungerer godt, siger Kamille Ebbe.

Mere af det gode

Gennem arbejdet med relationel trivsel – og med input fra forskningen – er det samtidig blevet tydeligt for de tre ledere, at der i trivselsarbejdet er behov for at styrke den positive fortælling.

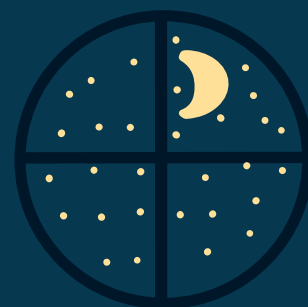
– I det traditionelle trivselsarbejde er der ofte et stort fokus på individet og på det, som ikke fungerer. Typisk kan en trivselssamtale være 90 % fokuseret omkring det, som er problematisk, og så handler 10 % om det, som rent faktisk fungerer. Her er det blevet tydeligt for os, at vi skal give langt mere plads til positiv-fortællingen. Fordi vores ord

og handlinger skaber virkeligheden, siger Kamille Ebbe, mens hendes Aalborg-kollega indskyder:

– Det må ikke forveksles med positiv psykologi, og bare vi smiler, så går det hele godt. Vi skal også spørge til, hvad der ikke fungerer, men vi skal blot også have fokus på alt det, som virker.

Sidsel Freja Birk sammenfatter med de spørgsmål, der peger direkte ind i fællesskabet, og som de øver sig i at lade fylde blandt Special Minds-medarbejdere:

– ”Hvordan kan jeg bidrage til den *fælles* trivsel?” ”Hvordan er det vi mærker arbejdsglæde?” Spørgsmålene er adresseret til den enkelte, men de peger ind i det fællesskab, som er bærende for trivslen.

”Jeg må have
svar på, hvorfor
jeg vågner om
natten”

Illustration: Shutterstock.

Løbende supervision vægtes høj i SUF. Trivslen blandt medarbejderne er nemlig med til at sikre højest mulig kvalitet i indsatserne

Af Thorsten Asbjørn & Peter Borberg

Tanker, der kører i ring. Frustrationen over en sårbar ung, der har svært ved at vise tillid. Nærkonfrontationen med grænsesøgende og destruktiv adfærd. Stilstand i progressionen.

Det er bare nogle af de forhold, der møder socialfaglige medarbejdere, som arbejder med unge og voksne i udsatte livspositioner. Og det er samtidig grunden til, at man i SUF tilbyder forskellige former for supervision på sags-, afdelings- og medarbejderniveau.

– Jeg må have svar på, hvorfor jeg vågner om natten, kommer det som det første fra Niels Tholstrup, socialkonsulent hos SUF Stranden på Amager, der er et botilbud med individuel støtte til unge med psykiske og sociale vanskeligheder.

En anden vej

Her har man jævnligt gruppesupervision med en ekstern supervisor som facilitator, og det kommer medarbejderne til gavn, når de for eksempel står i en situation, hvor relationen til en ung ikke fungerer optimalt.

– Jeg vågnede i en periode midt om natten, og så lå jeg og spekulerede på mit arbejde. Under gruppevisionen fandt jeg ud af, at jeg på ingen måde var den eneste, der havde det sådan, og det er bare ét

eksempel på, hvordan vi i medarbejdergruppen bruger supervision til at dele viden og diskutere metoder og tilgange med øje for de udfordringer, der helt uundgåeligt knytter sig til indsatserne, siger Niels Tholstrup og understreger, at det langtfra behøver at dreje sig om store, dramatiske udfordringer.

– Nogle gange drejer det sig om, at der er noget udefinerligt på spil i relationen til en ung, som gør, at der skal findes en anden vej for at vinde den unges tillid. I dén forstand handler supervision i SUF ikke kun om at skabe størst mulig arbejdstilfredshed blandt medarbejderne, det handler også om at kvalitetssikre dét, som er hjørnestenen i vores indsatser, nemlig relationsarbejdet.

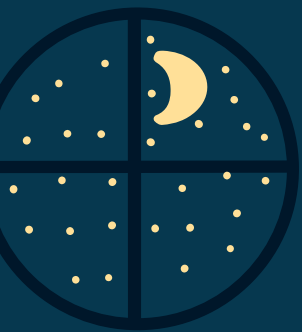
Det vigtigste redskab

Henrik Hagerup, der er socialkonsulent i SUF Opgangen i Odense – specialiseret botilbud for unge mellem 15 og 35 år med psykosociale vanskeligheder – mærker også betydningen af supervision.

– Det er det vigtigste redskab i understøttelsen af vores arbejde, fastslår Henrik Hagerup og uddyber:

– Indimellem kan man stå med en ung, som har så massive udfordringer, at det virker umuligt at opnå kontakt, og det kan stå på i månedsvis. Situationen

” *På et tidspunkt kan det sætte sig som en nærmest eksistentiel tvivl, hvor man spørger sig selv, om der overhovedet er mening med det hele, eller om man helt har mistet grebet.*

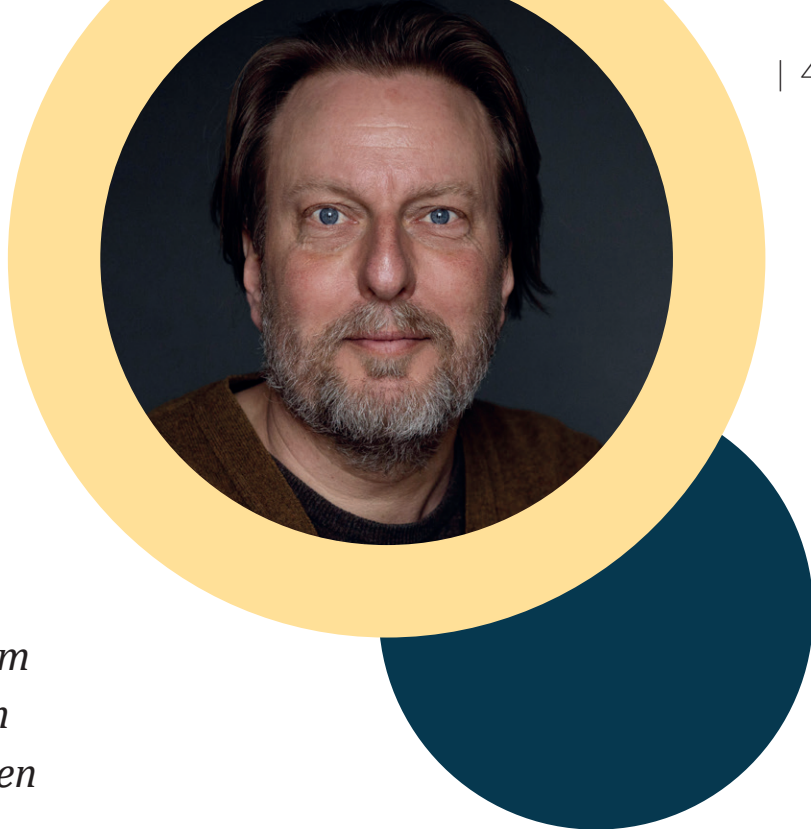
Henrik Hagerup, socialkonsulent,
SUF Opgangen i Odense

” *Uanset hvor professionel du er, og uanset hvor sikker du er på dine metoder, så er du nødt til at have et rum, hvor du kan få vendt nogle af de problemstillinger, som uundgåeligt følger med, når du er kontaktperson for et sårbart menneske 24 timer i døgnet.*

Arash Skelberg, socialkonsulent,
BOAS Mentor

” Nogle gange drejer det sig om, at der er noget udefinerligt på spil i relationen til en ung, som gør, at der skal findes en anden vej for at vinde den unges tillid.

Niels Tholstrup, socialkonsulent,
SUF Stranden

er fastlåst, og man synes ikke, man kommer nogen vegne. På et tidspunkt kan det sætte sig som en nærmest eksistentiel tvivl, hvor man spørger sig selv, om der overhovedet er mening med det hele, eller om man helt har mistet grebet. Her er den professionelle supervisor typisk den, der kommer ind og får tydeliggjort, at de udfordringer, vi står med, er et vilkår i arbejdet med nogle af de mest sårbare målgrupper i samfundet. Derudover handler det om gennem sparringen at finde nye indfaldsvinkler, som er brugbare.

Henrik Hagerup påpeger i den forbindelse vigtigheden af, at det er en person udefra, som tager sig af supervisionen.

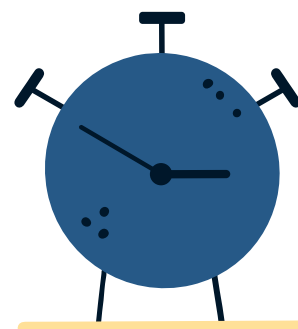
– I en medarbejdergruppe opstår der nemt en særlig kultur og en konsensus om, at tingene er på en bestemt måde, og her er det vigtigt, at der er en med et eksternt blik, som udfordrer os på vores rutiner og metoder.

Organisatorisk fokuspunkt

Spørger man Arash Skelberg, der foruden at være socialkonsulent hos autismetilbuddet BOAS Mentor også beklæder posterne som tillidsmand og arbejdsmiljørepræsentant i SUF, om værdien af supervision, så er han ikke i tvivl om udbyttet.

– Supervision er et organisatorisk fokuspunkt i SUF, og det er der flere grunde til. For det første handler det om at styrke medarbejdernes refleksionsniveau omkring den socialfaglige indsats ved at blive ‘forstyrret’ og udfordret på praksis. For det andet er der trivselsaspektet, der drejer sig som, at for eksempel meget komplicerede sager ikke kommer til at fylde på en uhensigtsmæssig måde, som dræner medarbejderen for energi, siger Arash Skelberg og fremhæver, at det rådighedsprincip, der er et af omdrejningspunkterne for indsatserne i SUF – og hvor medarbejderen står til rådighed døgnet rundt – kræver mental aflastning.

– Uanset hvor professionel du er, og uanset hvor sikker du er på dine metoder, så er du nødt til at have et rum, hvor du kan få vendt nogle af de problemstillinger, som uundgåeligt følger med, når du er kontaktperson for et sårbart menneske 24 timer i døgnet.

Den svære vej fra sundhed til trivsel

Fra forskellige indfaldsvinkler er sundhed og livskvalitet på dagsordenen hos unge og voksne med autisme i BOAS-afdelingerne i SUF. To udfordringer går igen, nemlig det individuelle hensyn og den vanskelige motivation

Af Thorsten Asbjørn & Peter Borberg

På en almindelig formiddag går socialkonsulent Andrea Brejnebo rundt i Frederiksberg Have i København i selskab med en ung fra BOAS Frederiksberg, der er et botilbud for unge med Autisme Spektrum Forstyrrelse. Det er ikke nødvendigvis en helhjertet motivation, der har bragt den unge ud i den friske luft og udsigten til træer og de små å-løb, hvor ænderne snadrer i overfladen.

Men nu er den unge her sammen med sin socialkonsulent. Og det er det vigtigste, understreger Andrea Brejnebo, der er uddannet naturterapeut og aktuelt i gang med overbygningen som naturbaseret psykoterapeut. Det handler om at bruge naturen som en indgang til mental sundhed og dermed øget trivsel.

– Det vil være synd at sige, at det er de unge, som af egen fri vilje kommer og spørger, om ikke vi skal bevæge os ud i den friske luft. Her er det min opgave på en nænsom måde at få introduceret dem til, hvordan de kan lære sig selv bedre at kende og opnå øget trivsel ved at opholde sig i naturen, siger Andrea Brejnebo.

Naturen som assistent

Naturterapi er kendetegnet ved fokus på sanseintegration og samspillet mellem krop og psyke, og det er noget, som er til gavn for flere af de unge og voksne med autisme, som kæmper med sanseforstyrrelser. Men det kræver, at naturen bliver introduceret på rette vis. Andrea Brejnebo nævner som eksempel en selvskadende ung, der ikke var meget for at komme udenfor, men som gradvist endte med at få gavn af at komme i nærheden af vand, og som i dag er vinterbader.

– Det at bruge vandets element til at mærke sig selv har været en helende proces for den unge, og det

har bidraget til øget trivsel, fortæller Andrea Brejnebo, som grundlæggende betragter naturen som en 'assistent' i sit socialfaglige arbejde.

– Naturen fodrer os hele tiden med narrativer, som vi kan bruge til at beskrive vores indre tilstand, siger Andrea Brejnebo, som husker en ung, der på en gåtur brugte det tågede vejr til at beskrive, hvordan det føltes at være 'tåget' inde i hovedet.

– Her blev naturen en genvej til at få talt om det, der er svært.

Afgørende inddragelse

Historierne fra Andrea Brejnebo er blot et par eksempler på, hvordan der rundt om i BOAS-afdelingerne i SUF arbejdes med sundhed som trivselsparameter. Der bliver sat ind med alt lige fra tilbud om motion og kostvejledning til mindfulness, åndedrætsøvelser, yoga og meget andet. Én af de afdelinger, som var tidligt på banen, er BOAS Mentor, et bostøtte- og mentortilbud til unge og voksne med autismeprofil. Tilbage i 2016 søsatte afdelingen et decideret sundhedsår, der bød på professionel kost- og træningsvejledning. Tiltaget var ikke uden udfordringer, indrømmer Vickie Dalgaard Monsen, afdelingsleder, BOAS Mentor.

– Udfordringerne viste sig på mange måder at være de samme som for de fleste andre. At være vedholdende og skabe forandringer er en stor opgave for alle mennesker, men hvis du oveni har en autismeprofil kombineret med social angst og OCD, kan det næsten føles uoverstigeligt. Derfor er det så afgørende, at vi inddrager borgerne så meget som muligt, når vi forsøger at bringe et begreb som sundhed ind i dagligdagen i bestræbelsen på at skabe øget trivsel, siger Vickie Dalgaard Monsen.

” *Det vil være synd at sige, at det er de unge, som af egen fri vilje kommer og spørger, om ikke vi skal bevæge os ud i den friske luft. Her er det min opgave på en nænsom måde at få introduceret dem til, hvordan de kan lære sig selv bedre at kende og opnå øget trivsel ved at opholde sig i naturen*

Andrea Brejnebøl, socialkonsulent
BOAS Frederiksberg

” *Nogle gange kan det handle om at anerkende, at en af vores beboere overhovedet deltager i en aktivitet, fordi vi ved, at vedkommende har en stor udfordring med sin motivation*

Michael Allen, socialkonsulent
BOAS Taastrup

Fra sundhed til livskvalitet

Af samme grund er man hos BOAS Mentor gået bort fra at tale om sundhed til i stedet at tale om livskvalitet, fordi det er dét ord, som føles mest vedkommende for borgerne. Og i dag er det faktisk lykkedes at skabe øget trivsel af længerevarende karakter blandt flere af borgerne hos BOAS Mentor. Ikke mindst blandt dem, som er flittige brugere af Klub BOAS, et fast onsdagstilbud med mulighed for fællesspisning og socialt samvær.

– Klub BOAS indeholder altid et tilbud om friskpres-set juice, en gåtur eller meditation, og det er blevet en stor succes, fortæller Vickie Dalgaard Monsen og nævner, at en af de borgere, som var mest skeptisk over for alt, hvad der rimede på sundhed, endte med at tabe sig 30 kilo, mens en anden er blevet ivrig cyklist og svømmer.

– At se vores borgere gå fra at have været kritiske og nærmeste modstandere af enhver form for sundhedstiltag og til, at det i dag er fuldstændig implementeret i deres dagligdag at tænke i kost og fysisk aktivitet, er en stor sejr, siger Vickie Dalgaard Monsen.

Påpasselig og målrettet

En af dem, som har været med til at rulle sundhed og livskvalitet ud hos BOAS Mentor, er socialkonsulent Michael Allen, der både har en baggrund som fysioterapeut og bachelor i idræt og sundhed. I dag er han socialkonsulent hos BOAS Taastrup, der er et døgntilbud med bofællesskab for normalt begavede voksne med autisme. Hans ambition om, at sundhed skal føre til trivsel, er den samme, men skal det lykkes, skal det gøres med et skarpt øje for individuelle hensyn.

– Nogle af de borgere, som jeg arbejder med i dag, er udfordrede på områder, der rækker langt ud over autismen. Det kan være svær overvægt, over-spisning og spiseforstyrrelse, hvilket gør det kom-

plekst at arbejde med krop og sundhed. Jeg må på én og samme tid være påpasselig og målrettet i min tilskyndelse til fokus på sundhed, siger Michael Allen og understreger, at det vil være noget nær umuligt at gå til gruppen af borgere i BOAS Taastrup med beskeden om, at 'vi har besluttet, at næste år skal være et sundhedsår'

– Det vil skabe en stor utryghed, fordi det vil bringe perspektiver i spil fra spiseforstyrrelser, OCD, angst, sociale udfordringer osv. Andre vil slå sig på det, fordi de på forhånd lægger en præstation i det, som de umuligt kan leve op til, siger han.

Anerkendelse af deltagelse

Michael Allen søger derfor at bringe sundhedstiltagene i spil gennem den dyrkelse af mental trivsel, som i forvejen er et omdrejningspunkt for dagligdagen i BOAS Taastrup.

– Det kan for eksempel være gennem vores faste mandagsgåtur, hvor vi kobler et sanseelement på, som handler om oplevelsen af kulde, varme og kropslige reaktioner, fortæller Michael Allen og betoner i samme åndedrag vigtigheden af at have lige så meget fokus på processen som på præstationen.

– Nogle gange kan det handle om at anerkende, at en af vores beboere overhovedet deltager i en aktivitet, fordi vi ved, at vedkommende har en stor udfordring med sin motivation, siger Michael Allen og slutter:

– Som socialkonsulent er det ofte dig, som bærer de unges engagement.

TEMA › TRIVSEL

SUF måler på trivsel

I kommende progressions-målinger i SUF
får trivsel sin helt egen placering

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

trivsel

An illustration of two stylized figures standing and facing each other. The figure on the left is a man with dark hair, wearing a bright yellow long-sleeved shirt and dark blue trousers, with yellow sneakers. The figure on the right is a woman with dark hair in a bun, wearing a green hooded sweatshirt and dark blue trousers, with purple sneakers. They are standing on a grey oval shadow. The background features a large, light yellow circle behind them, and several smaller pink and yellow circles floating around. A pink bubble on the left contains the word 'trivsel'.

” *Hele målet med en indskrivning er, at vi gør unge klar til et så selvstændigt liv som muligt. Vi skal fremme en trivsel, som peger i den retning. Progressionsmålinger giver os en pejling af, hvad det er, vi leverer, og hvor vi kan blive endnu bedre.*

Margrethe Langer, regionsdirektør, SUF

Hvert halve år bliver der i SUF lavet individuelle progressionsmålinger blandt de godt 400 indskrevne unge og voksne. Målingerne dokumenterer alt lige fra alder- og kønsfordeling til typer af diagnoser, behov for støtte i hverdagen og deltagelse i samfundsliv.

Selvom målingerne uundgåeligt kredser om spørgsmålet om trivsel, så får netop trivsel for fremtiden sin helt egen placering i progressionsmålingerne.

– Naturligvis har vi altid været interesseret i at få data på, hvordan vores unge og voksne trives, men når vi alligevel vælger at give trivsel en selvstændig placering i progressionsmålingerne, så skyldes det, at vi ser et behov for at styrke dataindsamlingen om dette område yderligere på tværs af alle afdelinger, siger Margrethe Langer, regionsdirektør, SUF.

En individuel størrelse

Konkret har det ført til, at der er blevet føjet et punkt til i det dialogbaserede progressionsmålingsværktøj Dig og din udvikling, som med spørgsmål og hjælpetekster skaber dialog mellem socialkonsulenten og den unge eller voksne om vedkommendes udvikling.

Et par af de nye trivselsspørgsmål lyder:

”Trives du i de fællesskaber, du indgår i, i SUF?”

”Oplever du, at dit tilbud i SUF støtter dig i udviklingen af din selvstændighed?”

”Oplever du at have et godt samarbejde med din socialkonsulent?”

Margrethe Langer uddyber:

– Trivsel er en individuel størrelse. Hvad der er trivsel for mig, er noget andet for dig. I indkredsningen af den enkeltes trivsel er det derfor afgørende at spørge til noget, som opleves relevant og meningsfuldt i forhold til den individuelle indsats.

Vigtig pejling

Og så er det trivselsspørgsmål, som har den enkeltes udvikling af selvstændighed for øje.

– Hele målet med en indskrivning er, at vi gør unge klar til et så selvstændigt liv som muligt. Vi skal fremme en trivsel, som peger i den retning. Progressionsmålinger giver os en pejling af, hvad det er, vi leverer, og hvor vi kan blive endnu bedre, slutter hun.

” *Jeg har fået sat lys på
det, som jeg ikke selv
var klar over.*

Sophus

Sophus nyder godt af trivselssamtaler

TEMA › TRIVSEL

På blot 12 uger har Sophus bevæget sig fra to år i mentalt kaos til nu at være klar til praktik og job. Ugentlige trivselssamtaler med psykoedukation har været en væsentlig faktor

Af Thorsten Asbjørn, journalist

– Jeg har fået sat lys på det, som jeg ikke selv var klar over.

For 12 uger siden startede Sophus i et beskæftigelsesrettet forløb hos Special Minds i Kolding, der arbejder målrettet med at gøre unge og voksne med autisme klar til job eller uddannelse. Her er ugentlige trivselssamtaler en del af programmet, og disse har Sophus, nydt stor gavn af.

Christian Danchell, kompetenceudvikler, Special Minds, og kontaktperson for Sophus, supplerer:

– Trivselssamtalerne har været et vigtigt element i forhold til den klarhed, Sophus har fået både i forhold til sine udfordringer og sine styrker. Det har givet ham et blik for, hvordan han tilrettelægger sin hverdag, så han ikke bliver drænet for energi.

Den ugentlige snak

Hos Special Minds, der er en del af Den Sociale Udviklingsfond, bruger man trivselssamtaler som en fast bestanddel. Efter den første uge noterer den unge sin trivsel inden for en række fokuspunkter som "Hvordan føler du dig tilpas hos Special Minds?", "Hvordan har du det med de ansatte?" og "Hvordan har du det med det sociale?"

– Herfra får vi et godt afsæt for, hvad der skal være omdrejningspunktet i de ugentlige samtaler. Her bliver det mere og mere individuelt, og hvor det også kommer til at overlappende med psykoedukation, som bidrager med selvindsigt og viden om autismen, siger Christian Danchell.

Hurtigt har samtalerne bidraget til, at Sophus har fået et nyt blik på sig selv, og hvad det er, som har været årsagen til, at han har været brændt sammen.

– I trivselssamtalerne har vi kigget meget på min energiprocent, og det blev tydeligt for mig, at jeg brugte rigtig megen energi i sociale relationer. Mit energiniveau kunne inden samvær med venner være på 40 %, og bagefter var det kun 20 %. På den måde har jeg gennem samtalerne fået en indsigt, som betyder, at jeg nu ved, hvornår jeg skal holde igen for ikke at brænde ud.

Nu venter guitar og banjo

Næste skridt for Sophus er et praktikforløb i musikforretningen Plektrum i Kolding.

– Det har jeg drømt om i flere år, og nu er jeg klar til det, siger Sophus, som selv mestrer flere instrumenter som guitar, bas og banjo.

Han har al den viden, som han har samlet sammen om sig selv gennem trivselssamtalerne og sit 12-ugers forløb med i baglommen.

– Jeg ved, at noget af det, som er vigtigt for, at jeg har det stabilt, er, at jeg forvalter min energi rigtigt. Eksempelvis skal jeg måske ikke have en social aftale, lige når jeg kommer hjem fra musikforretningen, siger Sophus, hvis gå-på-mod lyser ud af øjnene.

– Jeg ser frem til at komme ud på arbejdsmarkedet og tjene mine egne penge.

”Jeg har den grundholdning, at vi aldrig må opgive et menneske”

Benedikte Kiær

Foto: Helsingør Kommune.

Formand for Velfærdsrådet og tidligere socialminister Benedikte Kiær, der i dag er borgmester i Helsingør, kæmper på flere fronter for, at det udsatte menneske finder vej til sin værdighed og sit selvværd

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

– Kom lige med, der er noget, du skal se!

Sådan lyder det i ny og næ fra Benedikte Kiær, borgmester (K) i Helsingør, når en gæst på hendes borgmesterkontor, mere eller mindre direkte, kommer til at lufte den holdning, at mennesker i udsatte positioner er bedst tjent med at blive parkeret på en ydelse fra det offentlige. Fra kontoret leder Benedikte Kiær ud i en lille mellemgang, hvor der hænger et billede med hende i selskab med hjemløselandsholdet i fodbold.

– Hvis ikke du vidste det, så ville du ikke kunne se, at det var mennesker, som har mødt stor modstand, der optræder på det billede, siger Benedikte Kiær, da hun åbner til mellemgangen og viser billedet.

– For mig indkapsler det billede på flere måder, hvad det er, vi står med, når vi taler udsatte mennesker i det her land: På den ene side den stigmatisering, som typisk finder sted, hvad enten mennesket har en diagnose, sociale udfordringer eller begge dele. Og på den anden side de muligheder, som kan opstå, når gode civile kræfter skaber et meningsfuldt fællesskab for i det her tilfælde en gruppe hjemløse fodboldspillere.

Benedikte Kiær studerer billedet i et par sekunders tavshed, hvorpå hun tilføjer:

– Jeg har den grundholdning, at vi aldrig må opgive et menneske. Selvom vi står over for et udsat menneske, som har fået stillet en svær psykiatrisk diagnose, så skal vi som samfund tro på, at det menneske kan få et godt og meningsfuldt liv.

Refleksionsrum

Helsingør-borgmesteren lægger ikke skjul på, at tidens sociale udfordringer er en af hendes mærke-

sager. Ikke mindst de udfordringer, som knytter sig til udsatte unge. Hun tager afsæt i nogle af de unge i 20-årsalderen fra Helsingør. De har, fortæller borgmesteren, fået et tilbud, som hedder Aspiranterne.

– Nogle af de unge kommer fra botilbud, mens andre har siddet bag nedlukkede gardiner og er angste for at træde ud i verden. At opleve, hvordan nogle af disse unge formår at trodse diagnoser og sociale udfordringer, fordi de gennem Aspiranterne får skabt et refleksionsrum, hvorigennem de vinder det selvværd, som gør, at de kommer i uddannelse, beskæftigelse og egen bolig, er simpelthen fantastisk, fortæller Benedikte Kiær, der tilbage i 2010-2011 beklædte posten som landets socialminister.

Gamle dyder

Hendes politiske løbebane, der blev skudt i gang i ungdomsårene, skyldtes dog hverken en opvækst eller bestemt oplevelse, som fremkaldte en social indignation.

– Jeg har aldrig været på barrikaderne. Min tilgang har alle dage ligget et helt andet sted, nemlig i nogle gammeldags dyder, som handler om ordentlighed og retssikkerhed. Hvis der er noget, som jeg ikke synes fungerer, eller som jeg finder urimeligt, så reagerer jeg.

Benedikte Kiær er opvokset på en gård i den lille sydsjællandske by Terslev i et borgerligt hjem i en kernefamilie med sine forældre og lillebror. Hun har også fem ældre halvsøskende. Hendes vej ind i politik blev først for alvor skudt i gang, da hun i forbindelse med universitetsstudierne i statskundskab i København fik mulighed for at komme ind i de Konservatives pressetjeneste.

”

Jeg har aldrig været på
barrikaderne. Min tilgang
har alle dage ligget et helt
andet sted, nemlig i
nogle gammeldags dyder, som
handler om ordentlighed
og retssikkerhed.

“

”

Der er grund til at
standse op og få
kigget ordentlig på,
hvad søren det er,
der sker i de her år

“

Foto: Helsingør Kommune.

– Der blev jeg fanget af det, som Poul Schlüter kaldte den politiske "bacille", siger hun og vender tilbage til sit sociale engagement, der siden 2015 blandt andet har udmøntet sig i et formandskab i Det Sociale Netværk, der er et landsdækkende ikke-politisk netværk, som arbejder på at øge den mentale trivsel og give stemme til samfundets sårbare unge.

– Det Sociale Netværk står blandt andet bag Headspace, hvor de unge kan gå hen og sætte ord på det, som de er fyldt af, og som kan være svært at tale med andre om. Måske fordi den unge tænker, at han eller hun er den eneste, som har det sådan, siger Benedikte Kiær og nævner som eksempel en bekendt, der havde mistet sin mor og sagde: 'Der er ikke nogen andre, som har det som mig.'

– Men det passer jo ikke. De følelser, som vi hver især kan slås med, er der mange andre, som også har. Men vi skal have øje på dem. Den ensomhedsfølelse og ligefrem skam, der kan være forbundet med at befinde sig i en sårbar livsposition, skal vi hjælpe unge ud af ved at stille fællesskaber til rådighed, siger Benedikte Kiær.

Ro på, det skal nok gå!

Når hun i dag ser på den udvikling, som har fundet sted gennem de senere år med voksende mistrivsel og stadig flere komplekse sager blandt udsatte børn og unge, så bliver hun bekymret.

– Der er grund til at standse op og få kigget ordentlig på, hvad søren det er, der sker i de her år, siger Benedikte Kiær og fortsætter:

– Personligt tror jeg, at der er flere faktorer, som støder sammen, og det er ikke nok at sige, at det er sociale medier eller en præstationskultur, der skaber problemerne. Fællesnævneren for mange af de unges udfordringer er, at hastigheden i tilværelsen er sat gevaldigt op. Uanset hvilken arena de unge færdes i, så får de at vide, at de skal skynde sig. Det er en udfordring for de unge, som er udsatte i en

stærkt belastende grad, og det er en udfordring for den store gruppe af mindre sårbare unge, som reagerer kraftigt på, at livet indimellem er svært. Her savner jeg, at der er flere voksne, som påtager sig den form for omsorg og ansvar, som slet og ret handler om, at vi grunder os i de unges liv, når de har det svært. Det er os, der skal sige 'ro på, det skal nok gå!'

Den store værktøjskasse

Samtidig understreger Benedikte Kiær vigtigheden af at skelne mellem klassisk mistrivsel og udsathed.

– Der er udsatte unge, som i kraft af for eksempel diagnoser, misbrug og kriminalitet står med så massive udfordringer, at de har brug for al mulig støtte, og så er der unge, der reagerer kraftigt på, at livet nogle gange er vanskeligt. Begge grupper skal tages seriøst, men som samfund skal vi passe på, at vi ikke kommer rendende med den helt store værktøjskasse hver eneste gang, siger Benedikte Kiær og peger i samme anledning på en tendens ved indsatserne på udsatte-området, som hun finder problematisk, nemlig at unge med særlige udfordringer havner i et specialiseret tilbud.

– Det bekymrer mig at se kompleksiteten i visse ungesager forgrene sig i en sådan grad, at de ender i tilbud, hvor der er en risiko for, at det hele drukner i specialisering. Heldigvis ser vi samtidig eksempler på tilbud, hvor det lykkes at bringe flere tilbud sammen, så medarbejderne kan sparre med hinanden, og der måske ligefrem kan etableres udviklende fællesskaber mellem de unge. Vi er nødt til at tænke i den slags nye løsninger, for den særlige kendsgerning er, at der ikke er tilstrækkelig med ressourcer til at hjælpe de mange unge, som har det virkelig svært, hvis vi fortsætter som nu, siger Benedikte Kiær.

Den store innovationskraft

Ifølge Helsingør-borgmesteren står og falder udviklingen af nye sociale løsninger med, at der skabes et endnu tættere samspil mellem civilsamfund, det private og det offentlige.

Når Socialtilsynet stræber efter en ensretning og standardisering, som svarer til den, vi kender på sundhedsområdet, så er det for mig at se en bremseklods for social innovation

– Det er i det samspil, at den helt store innovationskraft findes, fastslår Benedikte Kiær, der af samme grund sidste år sagde ja til sammen med Jens Kramer Mikkelsen at blive formand for Velfærdsrådet – nedsat af Dansk Erhverv – med det formål at skabe en stærkere alliance mellem civilsamfund, selvejende, offentlige og private aktører, som kan bidrage til at sikre fremtidens velfærdssamfund.

– Det velfærdssamfund, som vi har i dag, står på skuldrene af meget af det, som i sin tid blev sat i værk af kræfter i civilsamfundet og af selvejende aktører. Siden har det offentlige taget mere og mere over, men det dur ikke i længden. Vi skal have givet plads, så der kan komme ny innovation og nye former for samarbejde, og vi skal ud af den vildfarelse, som handler om, at det kun er ordentlig kernevel-

færd, når det leveres af det offentlige. Sagen er, at der hverken er penge eller medarbejdere nok til, at det offentlige kan klare opgaven alene.

Benedikte Kiær ser blandt andet gerne, at Socialtilsynet giver større plads.

– Når Socialtilsynet stræber efter en ensretning og standardisering, som svarer til den, vi kender på sundhedsområdet, så er det for mig at se en bremseklods for social innovation. Det er mennesker, vi har med at gøre på udsatte-området, og kompleksiteten har en sådan fart, at vi har brug for at kunne afsøge nye veje i udviklingen af de rette sociale tilbud og dermed selve vores velfærdssamfund. Det er ikke noget, kommunen eller staten bare fikser. Vi har alle et ansvar.

Velfærdsrådet

I 2022 lancerede Dansk Erhverv Velfærdsrådet, som skal skabe en tættere alliance mellem offentlige og ikke-offentlige aktører i udviklingen af fremtidens velfærdssamfund. Målet er at få givet en saltvandsindsprøjtning til samspillet mellem civilsamfund, det offentlige og det private, fordi det historisk har været i dette samspil, at der er blevet skabt innovative løsninger til gavn for blandt andre udsatte mennesker.

Foto: Helsingør Kommune.

Benedikte Kiær

Benedikte Kiær, borgmester (K) i Helsingør og tidligere socialminister. Siden 2015 formand for Det Sociale Netværk og i 2022 formand for Velfærdsrådet sammen med byudviklingsdirektør Jens Kramer Mikkelsen. Benedikte Kiær er oprindelig uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet. Hun er vokset op i Terslev, er gift og har to børn og en bonussøn.

Det Sociale Netværk

I 2009 tog daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S) initiativ til oprettelsen af foreningen Det Sociale Netværk, hvis formål dels er at fjerne fordomme og tabuer om det at være psykisk sårbar, dels at være talerør for psykisk sårbare. I dag er Benedikte Kiær formand for Det Sociale Netværk, mens Poul Nyrup Rasmussen indtager rollen som protektor.

Den sociale profil

I hvert nummer af SUF Magasinet indgår "Den sociale profil". Vi går tæt på et menneske, som taler indefra eller udefra på det sociale område, og som bidrager med debat og refleksion over det sociale område og mennesker i udsatte positioner. Du møder politikere, kunstnere, eksperter osv.

< Forsvarsminister Troels Lund Poulsen (V) tager forskud på fejringen, da han besøger SUF Veterans nye afdeling nogle dage før den officielle indvielse. En af veteranerne forærer ministeren et hjemmelavet fuglehus. På det andet billede er Troels Lund Poulsen i selskab med Helle Iversen, afdelingsleder, SUF Veteran.

Overvældende interesse for SUF Veterans dobbelt op

– Det har været længe > undervejs. Men nu er vi her!

Sådan lyder velkomstordene fra Jesper Maigaard, forstander for SUF Veteran, i forbindelse med den officielle åbning af veteranernes nye faciliteter.

TrygFonden, Augustinus Fonden og Knud Højgaards Fond har været med til at bevilge støtte til SUF Veterans nye faciliteter.

Fredag den 17. marts blev der føjet endnu et kapitel til historien om SUF Veteran, der er et af Danmarks første forsorgshjem for krigsveteraner. Det var dagen, hvor SUF Veteran indviede en helt ny afdeling samt et aktivitetshus på den hidtidige adresse siden 2016. De nye faciliteter har lokket adskillige gæster til. Heriblandt forsvarsminister Troels Lund Poulsen og Assens-borgmester Søren Steen Andersen

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist

Assens-borgmester Søren Steen Andersen (V) (th.) besøger veteranerne sammen med Vivi Tidemann Hansen, byrådssekretær, og Carsten Bøttzau, veterankoordinator.

Michael Hansen, direktør i SUF:

– Drømmen om at skabe det her har været der stort siden dag ét, og der har været mange bump på vejen, inden det lykkedes. Nu står det her, og når jeg ser på nogle af de veteraner, som allerede er rykket ind i husene og trives, så har det været alle anstrengelserne værd.

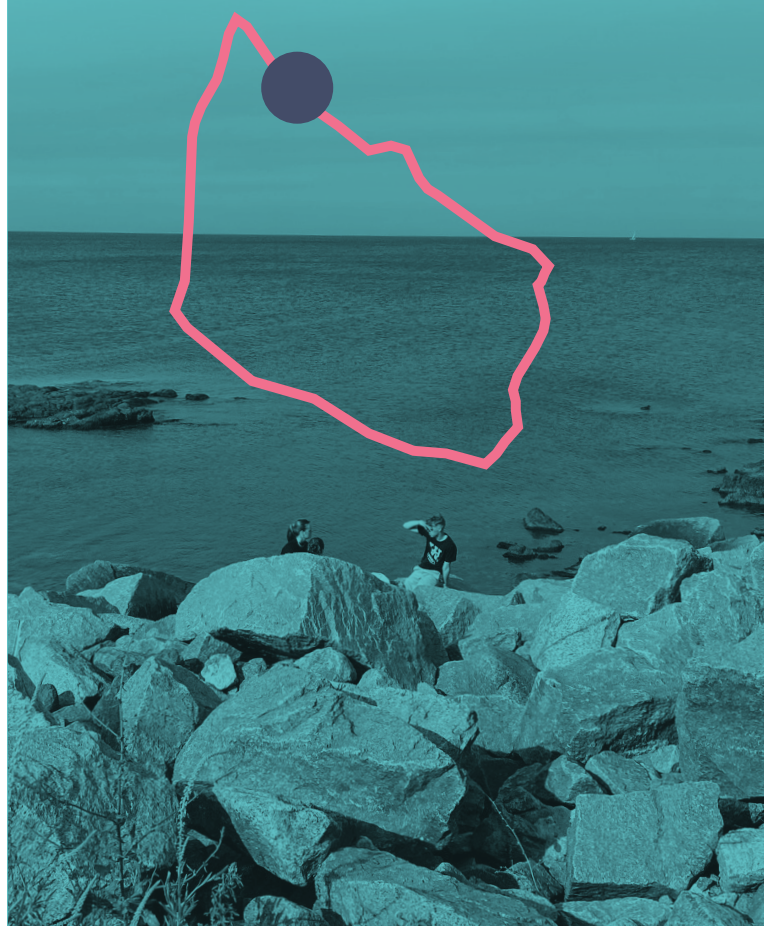
Gæsterne får lov til at se, hvordan en veteranbolig ser ud indvendig.

Mød SUF på Folkemødet

Er du blandt dem, der planlægger at tage til årets folkemøde på Bornholm – den 15.-17. juni 2023 – så synes vi, du skal lægge vejen forbi Selveje Danmarks stand, hvor SUF er på programmet.

Vi stiller spørgsmålet:
Hvordan skaber vi værdige fortællinger om udsatte mennesker?

Tidspunkt:
Den 16/6 – kl. 12.00–13.00

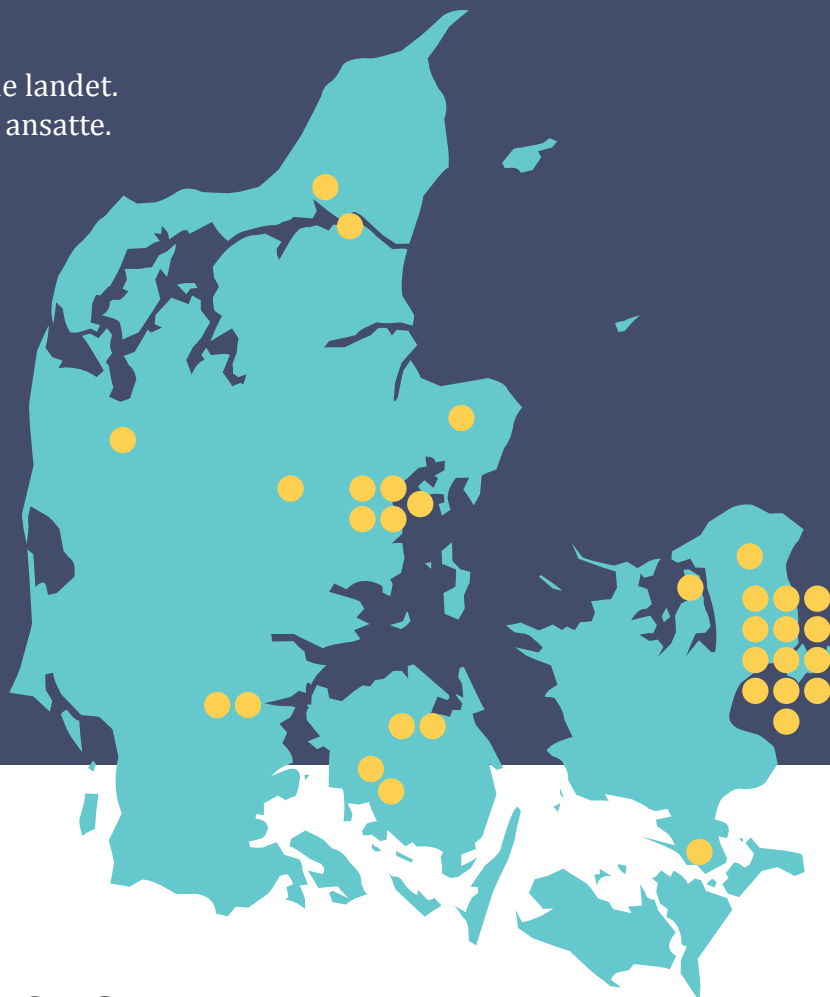
DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND

Involverende og dokumenterede
udviklingsforløb

- 30 selvstyrende afdelinger fordelt over hele landet.
- 450 specialiserede og fagligt velfunderede ansatte.

Læs mere på:

www.suf.dk

SUF MAGASINET

et gratis magasin med fokus på
individuelle socialpædagogiske løsninger

SUF Magasinet giver dig et fagligt indblik i Den Sociale Udviklingsfonds arbejde. Vi sætter ord og billeder på de mennesker, der får gavn af vores skræddersyede løsninger. Og vi giver dig interviews og baggrund med de bedste eksperter inden for det socialpædagogiske område.

Send en mail med navn og adresse til magasin@suf.dk, så modtager du magasinet kvit og frit med posten.

DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND